

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

DIPLOMOVÁ PRÁCA

Kultúrno-sociálny obraz Mongola z Vnútorného Mongolska
v čínskej literatúre

Cultural-social view of Mongolian man from Inner
Mongolia in the Chinese literature

OLOMOUC 2019 Bc. Nikoleta Ruttkayová

vedúci diplomovej práce: Mgr. Kamila Hladíková, Ph.D.

Prehlasujem, že som diplomovú prácu vypracovala samostatne a uviedla všetky použité pramene a literatúru.

V Olomouci dňa: .....

Podpis:.....

Anotácia

Meno a priezvisko: Nikoleta Ruttkayová

Názov fakulty a katedry: Filozofická fakulta, Katedra asijských študií

Názov práce: Kultúrno-sociálny obraz Mongola z Vnútorného Mongolska v čínskej literatúre

Vedúci práce: Mgr. Kamila Hladíková, Ph.D.

Počet znakov: 137 632 (vrátane medzier)

Počet strán: 65

Počet použitej literatúry: 46 (vrátane internetových zdrojov)

Kľúčové slová: literatúra „hľadania koreňov“, Zhang Chengzhi, Jiang Rong, literatúra „pastvín“, Malaqinfu, Čierny žrebec, Prečo kočovníci ospevujú matky, Totem vlka, Príbeh žijúceho Buddha, vnútorný orientalizmus, Louisa Schein

Táto diplomová práca pojednáva o kultúrno-sociálnom obraze etnického Mongola žijúceho v autonómnej oblasti Vnútorné Mongolsko očami autorov inej, než mongolskej národnosti. Vybrané diela spisovateľov sú obsahovo zamerané nie len na kultúrne, či sociálne postavenie človeka v spoločnosti, ale taktiež na prostredie, ktoré ho obklopuje. Teoretický základ je orientovaný, predovšetkým, na zoznámenie čitateľa s jednotlivými autormi a literárnymi prúdmi, v ktorých vznikala ich tvorba, a následná praktická časť je zameraná na komparatívnu analýzu štyroch hlavných motívov. Osvojením si pojmu „vnútorný orientalizmus“ pracujem s vybranými ukážkami v dielach a podávam svoj názor potvrdzujúci hypotézu o zidealizovanom pohľade spisovateľa etnickej menšiny Hui, Zhang Chengzhiho, a autora čínskeho pôvodu, Jiang Ronga, na mongolské etnikum žijúce vo vlastnej autonómnej oblasti na čínskom území. V prípade motívu náboženstva mi ako kontrastný text poslúži dielo mongolského autora, Malaqinfu, v ktorom nemožno pozorovať prítomnosť zromantizovanej predstavy miestneho dobového života.

Pod'akovanie

Chcem sa predovšetkým poďakovať svojej vedúcej práce, Kamile Hladíkovej, ktorá ma od začiatku naviedla na danú tému diplomovej práce, pomohla mi určiť smer, ktorým sa bolo treba vydať pri skúmaní problematiky a za rady a pripomienky pri jej písaní.

Moja vďaka taktiež patrí milujúcim rodičom, ktorí ma podporovali počas celého štúdia.

Obsah

Anotácia.....	3
Zoznam skratiek.....	6
Edičná poznámka.....	7
Úvod	8
Metodológia	10
1. Úvod do literatúry a predstavenie autorov.....	12
1.1. Literatúra „hľadania koreňov“.....	12
1.2. Zhang Chengzhi.....	16
1.3. Jiang Rong.....	19
1.4. Literatúra „pastvín“	23
1.5. Malaqinfu.....	26
2. Výklad motívov	30
2.1. Motív prírody.....	31
2.2. Motív sociálneho života.....	36
2.2.1. Hudba	37
2.2.2. Matka	39
2.2.3. Vzťah Mongol-Han	43
2.3. Motív náboženstva.....	47
2.3.1. Budhizmus.....	47
2.3.2. Tengrizmus	50
2.4. Motív zvierat'a.....	52
Záver	57
Resumé.....	59
Zoznam použitých prameňov a literatúry.....	60

Zoznam skratiek

PY = čínska štandardná transkripcia Hanyu Pinyin Fang'an (pinyin)

ZZ = zjednodušené znaky

Edičná poznámka

Na prepis znakov v celej práci bude použitá čínska štandardná transkripcia *pinyin* zvýraznená kurzívou. Čínske znaky budú písané v zjednodušenej forme označenej skratkou. Vlastné mená, názvy miest a dynastií budú zapísané v *pinyin* bez kurzívy, v zaužívanej forme (Džingischán) alebo formou, v ktorej sa vyskytli v dielach (predovšetkým mongolské mená). Čínske, mongolské, či anglické vlastné mená skloňujem podľa slovenskej gramatiky bez pomlčky. Názvy kníh a diel budú vyznačené kurzívou a články v úvodzovkách. Priama citácia z cudzích jazykov je voľný preklad do slovenčiny. Dielo *Prečo kočovníci ospevujú matky* je vlastný preklad z čínštiny, ktorým som sa zúčastnila na 12. ročníku súťaže v preklade z čínštiny z roku 2016, ktorej organizátorom bola Česko-čínska spoločnosť.

Úvod

Čína, v súčasnosti najľudnatejšia krajina sveta, lákala pozornosť západných krajín už od pradávna. Svojou rozmanitosťou sa jej vyrovná len máloktorý štát, či sa už jedná o prírodné pamiatky, nevšednú kultúru alebo exotickú kuchyňu. Jej niekoľko tisícročná a spletitá minulosť je plná nových objavov ale aj dobytých vojen. Na východné štáty v Ázii západ vždy hľadel ako na niečo neobyčajné. Videli v nich nové územia späté s odlišnou, no zároveň zaostalejšou kultúrou, a preto sa počas posledných storočí vyspelejší západ snažil kolonizovať východné krajiny. Edward W. Said, palestínsko-americký predstaviteľ kultúrnych štúdií, napísal v roku 1978 knihu *Orientalizmus*, v ktorej sa zamýšľa nad podstatou orientalizmu a jeho samotným základom zachytávajúcim ázijské krajiny západným svetom. Predstavy Západu bývajú často zromantizované až klamlivé a povýšene zachytávajú východnú spoločnosť. Takéto nepresné úsudky môžu viesť k chybnému ponímaniu skutočnosti, a nie len v očiach západu voči východu, ale taktiež aj v rámci jednej krajiny, napr. samotnej Číny.

V súčasnej dobe tvorí čínsku populáciu 56 etnických skupín, z ktorých tzv. Hani (etnickí Číňania) tvoria vyše 90% celkového obyvateľstva a zvyšok predstavuje 55 národnostných menšín. Čínske územie, ako by sa mohlo zdať, nebolo vždy pod správou samotných Číňanov. Následkom dobytých vojen, niekedy až celé dynastie spadali pod nadvládu iných etníc, ako napr. mongolská dynastia Yuan (1271-1368) alebo mandžuská dynastia Qing (1644-1911). V dôsledku obsadzovania územia inými rasami, a okrem iného aj čínskej extrémnej expanzie, sa na čínskom území usadilo alebo už pôvodne žilo niekoľko etníc. Na západe to boli Ujguri a Tibetania, na severe Mongoli a Mandžuovia a na juhu mnoho menšín ako Miao, Zhuang alebo Yi.

Čína mala od dávna bohaté písomné kultúrne dedičstvo zapisované spočiatku klasickým jazykom *wenyan* (ZZ: 文言文, PY: *wényánwén*), neskôr s pádom poslednej dynastie a nástupom novej republikánskej doby, hovorovým jazykom (ZZ: 白话, PY: *báihuà*). S prechodom písania na novú formu jazyka došlo v dobovej literatúre k mnohým zmenám a začali vznikať aj nové literárne prúdy. Najväčšou katastrofou, ktorá nastala v dejinách literárnej tvorby v Číne, bolo vyčistenie Rudých gárd počas Kultúrnej revolúcie. V dôsledku ich ideológie postavenej na domnienke, že všetko staré je spiatocnícke, bolo spálené nespočetné množstvo historických kníh a dokumentov.

Obyvateľstvo muselo podporovať revolúciu a spisovatelia neboli výnimkou. Literatúra mala slúžiť politickým zámerom a po vyhlásení Kampane proti pravičiarom sa dostala Čína do chaosu, v ktorom každý každého kritizoval. Spisovatelia stratili slobodu písať a obyvateľom ostali prístupné už iba revolučné opery. Po smrti Mao Zedonga v roku 1976 sa napätie v krajine uvoľnilo, avšak revolučná doba si vyžiadala svoju cenu. Spisovatelia „stratenej generácie“ sa začali spamätávať z útrap posledných rokov a chceli znovu priviesť čínsku literatúru k rozkvetu. Po uvoľnení nekompromisných ideologických požiadaviek nastúpila éra nových literárnych smerov: literatúra „jaziev“, „trosiek“, „reflexie“, „hľadania koreňov“, či avantgardná literatúra, ktorých predstavitelia pochádzajú z rôznych vekových skupín, od autorov doby Májového hnutia až po „vzdelanú mládež“. Počas pomerne dlhého obdobia, plného vzostupov a pádov v čínskom literárnom svete, sa jedným z najprenikavejších prúdov stala literatúra „hľadania koreňov“, kde autori hľadali inšpiráciu na vidieku a v ľudových zvykoch. Často pre inšpiráciu siahali až k odľahlým menšinovým územiám a práve tu sa mi naskytuje, primárne v dielach perom Zhang Chengzhiho, pohľad na mongolskú etnickú skupinu tak, ako ju sám vnímal. Ďalší náhľad na túto nevšednú kultúru možno nájsť v diele Jiang Ronga, síce nespádajúceho pod literárny prúd „hľadania koreňov“, avšak jeho unikátne dielo rovnako opisuje malebnú step Vnútorného Mongolska počas obdobia Kultúrnej revolúcie. Jednalo sa o autentické zobrazenie a pochopenie miestnych ľudí, ktorých životy boli úzko späté so životným prostredím, alebo ide iba o zromantizovaný pohľad spisovateľov inej etnickej príslušnosti na odlišnú kultúru? V nasledujúcich kapitolách podrobne preskúmam túto otázku.

Metodológia

Táto diplomová práca má za úlohu predstavenie menšinovej etnickej skupiny Mongolov žijúcich na území ČĽR v období chaosu Kultúrnej revolúcie očami dvoch autorov, jedného etnického Číňana a druhého prislúchajúcemu k národnostnej menšine Hui, vyrastajúcich v rovnakej dobe a vyslaných ako „vzdelaná mládež“ do zaostalých vidieckych miest (v tomto prípade priamo do Vnútorného Mongolska) vo vybraných dielach.

Pri rozbere literárnych diel budem vychádzať primárne z článku „Gender and Internal Orientalism in China“ (1997) od autorky menom Louisa Schein, ktorá si osvojila termín „vnútorný orientalizmus“. Podobne ako orientalizmus, definovaný Edwardom W. Saidom (1978), snažiacim sa pochopiť rozdiely medzi východnou a západnou kultúrou, Louisa Schein vo svojom výskume rozoberá vzťah medzi kultúrno-politickou situáciou a predstavami v rámci jednej krajiny, tj. Čínskej ľudovej republiky.¹

V práci budem na základe osvojeného termínu definujúceho „vnútorný orientalizmus“ pracovať s nasledovnými štyrmi dielami: *Prečo kočovníci ospevujú matky*, 1978 (ZZ: 骑手为什么歌唱母亲, PY: *Qǐshǒu wéishénme gēchàng mǔqīn*) a *Čierny žrebec*, 1981 (ZZ: 黑骏马, PY: *Hēi jùnmǎ*) od autora Zhang Chengzhiho, ďalej *Totem vlka*, 2004 (ZZ: 狼图腾, PY: *Láng túténg*) od Jiang Ronga a posledným dielom je krátky príbeh mongolského spisovateľa Malaqinfu, *Príbeh žijúceho Buddha*, 1980 (ZZ: 活佛的故事, PY: *Huófó de gùshi*), ktorý mi posluží ako kontrastný text v porovnaní s čínskymi predstavami o krajine, sociálnom a kultúrnom živote, či náboženstve vo Vnútornom Mongolsku v období počas Kultúrnej revolúcie.

Vzhľadom na to, že Zhang Chengzhi a okrajovo aj Jiang Rong sú považovaní za autorov literárneho smeru „hľadania koreňov“, v prvom rade rozoberiem tento literárny prúd, potom si predstavíme literatúru „pastvín“, ktorú založil sám spisovateľ Malaqinfu a následne budem pracovať s motívmi vo vybraných dielach. Analýzou vybraných skupín motívov, ako životné prostredie, sociálny život, medziľudské vzťahy, či miestne

---

¹ SCHEIN, Louisa. „Gender and Internal Orientalism in China“. *Modern China* [online]. Sage Publications, 1997, 23(1), pp. 69-98 [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/189464> (str. 73)

náboženstvo poukážem na skutočnosť, že tvorba oboch autorov je značne zidealizovaná a odráža skresľujúci pohľad na menšinovú skupinu žijúcu na čínskom území.

V diplomovej práci sa na základe spomínaných diel budem sústrediť na etnickú skupinu Mongolov, žijúcich v autonómnej oblasti Vnútorného Mongolska. Budem pracovať predovšetkým so sekundárnou literatúrou a odbornými publikáciami, ktoré mi pomôžu načrtnúť teoretický podklad, na základe ktorého potom budem pracovať s motívmi v literárnych dielach. Na úvod vysvetlím termín literatúry „hľadania koreňov“ spolu s literatúrou „pastvín“, a zasväťím čitateľa do jej problematiky. Následne predstavím každého z daných autorov a postupne začnem rozoberať jednotlivé motívy, ktoré by mali potvrdiť hypotézu, že „vnútorný orientalizmus“ v Číne naozaj existuje a čínski spisovatelia ho výrazne využili, vedome, či nevedome, vo svojich dielach pri opise nečínskej kultúry v druhej polovici 20. storočia po smrti Mao Zedonga.

1. Úvod do literatúry a predstavenie autorov

1.1. Literatúra „hľadania koreňov“

Literatúra „hľadania koreňov“ je literárny smer, ktorý započal svoj vývoj v skorých 80-tych rokoch 20.storočia. Tento smer bol najprenikavejším spomedzi všetkých v tomto období a mal najväčší vplyv v novej ére po smrti Mao Zedonga, aj napriek svojmu pomerne krátkemu trvaniu. V tejto dobe, okrem literatúry „hľadania koreňov“, vzniklo aj niekoľko ďalších literárnych smerov, ako napr. „avantgardná próza“ a „nová realistická próza“.² Pravdepodobne prvým básnikom, ktorý vyslovil potrebu čínskej literatúry spojiť sa s čínskym kultúrnym dedičstvom bol Yang Lian vo svojich básňach okolo roku 1982. V dielach ako *Banpo: Neolitická doba* (ZZ: 半坡, PY: *Bànpō*) a *Jaskyne v Dunhuangu* (ZZ: 敦煌, PY: *Dūnhuáng*) skúma národnú minulosť pochovanú hlboko na starovekom území, aby preskúmal ich následky na čínsku literárnu predstavivosť.³ V 80-tych rokoch, v čase, keď sa Čína začala otvárať svetu, nastal príliv vonkajšej kultúry vrátane literárnych prekladov diel západných autorov, a tým došlo v povedomí čínskych spisovateľov k zrážke medzi východnou a západnou kultúrou, čo následne viedlo k porovnávaniu a prehodnoteniu čínskych kultúrnych hodnôt. Na niektorých autorov doľahol, okrem iného, aj dôsledok procesu modernizácie a spolu s kulminujúcim kultúrnym konfliktom a skúsenosťami s útlakom Kultúrnej revolúcie, ba iných sociálno-politických problémov, tak cítili hlbší nátlak „kultúrneho dôsledku“ na čínsky národ. Verili, že princíp spojenia niekoľkých faktorov (koreňov reality), t. j. znovu prehodnotenie tradícií, hľadanie samého seba a kultúrneho ducha národa, tak môže viesť k spoľahlivému základu pre renováciu sociálneho a národného ducha.⁴

Na tému literatúry „hľadania koreňov“ bola v decembri roku 1984 literárnym časopisom Šanghajska literatúra (ZZ: 上海文学, PY: *Shànghǎi wénxué*) zorganizovaná konferencia v meste Hangzhou. Jej názov, Literatúra novej éry: Ohliadnutia a predpoklady (ZZ: 新时期文学: 回顾与预测, PY: *Xīn shíqī wénxué: Huígù yǔ yùcè*),

---

² HONG, Zicheng a Michael M. DAY. *A history of contemporary Chinese literature*. Boston: Brill, 2007. ISBN 9789004157545. (str. 366).

³ YING, Li-hua. *Historical dictionary of modern Chinese literature*. Lanham: Scarecrow Press, 2010. Historical dictionaries of literature and the arts, no. 35. ISBN 978-0-8108-7081-9. (str. 159).

⁴ HONG, DAY, *A history of contemporary Chinese literature* (str. 369).

síce nenapovedal, že ide priamo o diskusiu na tému „hľadania koreňov“, avšak znamenala začiatok debaty na neutešujúcu situáciu dobovej literárnej tvorby a jej vývoja.⁵ Okrem hlavného organizátora, Šanghajskej literatúry, túto konferenciu taktiež sponzorovalo Zhejiangské literárne a umelecké vydavateľstvo (ZZ: 浙江文艺出版社, PY: *Zhèjiāng wényì chūbǎnshè*) a Literárne združenie mesta Hangzhou. Dohromady sa na konferencii zúčastnilo vyše dvadsať spisovateľov a kritikov, spomedzi ktorých to boli napr. Han Shaogong, Ah Cheng, Ji Hongzhen, Li Qingxi, Li Hangyu, Zheng Wanlong, či Ru Zhijuan a Li Ziyun.⁶ V eseji z roku 1984 Li Tuo použil termín „hľadania koreňov“ na vyjadrenie svojej túžby byť jedného dňa schopný používať dávno zabudnutý jazyk Daur, aby sa mohol porozprávať s príbuznými a ľuďmi zo svojho rodného mesta, a vyjadriť sa v tomto jazyku, čo všetko mu kultúra Daur priniesla.⁷ Po skončení konferencie začalo niekoľko spisovateľov vydávať svoje eseje na prediskutovanú tematiku. Jeden z najvplyvnejších bol článok Han Shaogonga (ZZ: 韩少功, PY: *Hán Shǎogōng*) s názvom „Korene literatúry“ (ZZ: 文学的根, PY: *Wénxué de gēn*), ktorý dal novému literárnemu smeru jeho meno. Upútal záujem rozsiahlej spoločnosti a uviedol termín „hľadania koreňov“ ako cestu hľadania seba samého v duchu svojho národa a v kultúrnom dedičstve. Neskôr sa tento článok začal považovať za akýsi „Manifest hľadania koreňov“.⁸ Han Shaogong veril, že: „*Literatúra má korene, korene literatúry by mali byť umiestnené hlboko v zemi národných tradícií a kultúry, a pokiaľ korenie nie sú hlboké, je pre listy ťažké vykvitnúť.*“⁹ Okrem článku Han Shaogonga z roku 1985 publikovanom v časopise Spisovateľ (ZZ: 作家, PY: *Zuòjiā*), vyšli v rovnakom roku aj ďalšie úspešné diela podporujúce a propagujúce literatúru „hľadania koreňov“ ako napr. *Moje korene* (ZZ: 我的根, PY: *Wǒ de gēn*) od Zheng Wanlonga (ZZ: 郑万隆, PY: *Zhèng Wànlóng*), *Venujte pozornosť našim koreňom* (ZZ: 理一理我们的根, PY: *Lǐ yī lǐ wǒmen de gēn*) od spisovateľa menom Li Hangyu (ZZ: 李杭育, PY: *Lǐ Hángyù*) alebo *Kultúra obmedzuje ľudstvo* (ZZ: 文化制约着人类, PY: *Wénhuà zhìyuēzhe rénlèi*) od A Chenga (ZZ: 阿成, PY: *Ā Chéng*).¹⁰

---

⁵ HLADÍKOVÁ, Kamila. *Moderní čínská literatura: učební materiál pro studenty sinologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3840-5. (str. 97).

⁶ QI, Banguan a Dewei WANG. *Chinese literature in the second half of a modern century: a critical survey*. Bloomington: Indiana University Press, 2000. ISBN 0-253-33710-0. (str. 123).

⁷ HONG, DAY, *A history of contemporary Chinese literature* (str. 366).

⁸ QI, WANG, *Chinese literature in the second half of a modern century: a critical survey* (str. 110).

⁹ HONG, DAY, *A history of contemporary Chinese literature* (str. 366).

¹⁰ HLADÍKOVÁ, *Moderní čínská literatura: učební materiál pro studenty sinologie* (str. 97).

Od doby Májového hnutia, kedy došlo k odklonu v písaní literárnych diel z klasickej čínštiny do „národného jazyka“ (ZZ: 国语, PY: *guóyǔ*), začali spisovatelia taktiež považovať čínske tradície a kultúru za bremeno, ktoré brzdilo modernú literatúru na jej vzostupe slávy. Boli v prvom rade presvedčení, že inovácia prichádza zo Západu, a preto všetko čo bolo čínske, pokladali za spiatocnícke a negatívne, na rozdiel od moderného a pozitívneho príkladu prichádzajúceho zo Západu.¹¹ Počas kampane Kultúrnej revolúcie (ZZ: 无产阶级文化大革命, PY: *Wúchǎn jiējí wénhuà dàgémìng*) medzi rokmi 1966 až 1976 nemalo vyčiniť Rudých gárd zábran a Čína tak prišla o mnoho doposiaľ ešte pretrvávajúcích tradícií. Väčšina spisovateľov literatúry „hľadania koreňov“ prežívala svoju mladosť práve v tomto období, čím bola poznačená jej následkami. Patrili do skupiny mladých ľudí označovaných ako „vzdelaná mládež“ (ZZ: 知青, PY: *zhīqīng*) vysídľovaných, buď dobrovoľne alebo násilím, z miest na vidiek a do zaostalých čínskych lokalít. Táto „vzdelaná mládež“, podľa slov Mariána Gálika, „ (...) sa túlala medzi štyrmi (?) morami Čínskej ľudovej republiky, medzi Heilongjiangom a Himalájami, medzi Tianshanom a Hainanom.“¹² Značnú časť mladosti strávili v odlahlom dedinskom prostredí, kde sa museli živiť fyzickou prácou a zažívali tak obrovský kultúrny šok. Vzhľadom k tejto skutočnosti sa im nedostalo vyššieho vzdelania, čo sa odzrkadlilo aj na ich neskorších dielach. S koncom Kultúrnej revolúcie sa objavila ďalšia generácia spisovateľov, ktorá bola kritická k predošlej socialistickej literatúre a začala sa zaujímať, čiastočne aj vďaka skúsenostiam s vysídlením na vidiek, o čínske ľudové tradície a kultúru. Ďalším z dôvodov, prečo boli mladí spisovatelia odhodlaní obnoviť záujem o čínsku kultúru, bol neutešujúci stav súčasnej čínskej literatúry, ktorá sa po skončení Kultúrnej revolúcie nemohla porovnávať so svetovými veľdielami. Podľa Han Shaogonga bola bohatá minulosť národa počas 20. storočia nenávratne zničená, a nakoľko rozdiel medzi starovekou históriou a súčasnosťou je markantný, spisovatelia mali pomôcť národu znovu sa spojiť s minulosťou. Lihua Ying vo svojej knihe *Historical Dictionary of Modern Chinese Literature* opisuje Han Shaogongve slová nasledovne: „Han naliehal na svojich kolegov spisovateľov, aby „prekročili realitu“ a objavili záhady, ktoré určujú vývoj

---

¹¹ LOMOVIÁ, Olga. „Searching for roots: Recent changes in the attitude toward tradition as reflected in the beginning of the literary debate about "roots" [online]. Charles University, Prague [cit. 2019-01-09]. Dostupné z: <http://oldkas.upol.cz/PDF/Xungen.pdf> (str. 213).

¹² GÁLIK, Marián. „Searching for roots and lost identity in contemporary Chinese literature“. In: *Asian and African Studies*. 9. Bratislava: Institute of Oriental and African Studies, Slovak Academy of Sciences, 2000, s. 154-167. [cit. 2019-01-09]. Dostupné z: https://www.sav.sk/journals/uploads/080610413_Galik.pdf (str. 160).

národa a jeho existencie.“¹³ Čínski spisovatelia si takisto uvedomovali, že čínska kultúra je jedinečná a nezlučiteľná so západnou, a preto hľadali inšpiráciu aj na čínskom vidieku, kde politická moc nestihla zasiahnuť plnou silou a nezničila tak miestne zvyky a obyčaje. Číňania videli v poľnohospodárskej spoločnosti, neskorumpovanej západom, primárne hodnoty ľudskosti, a preto ju považovali za srdce svojej kultúry. Ovplyvnení západnou literatúrou, sa pustili do experimentov s rozprávačskými postupmi, zaoberali sa hlbšou sebareflexiou, ba začali vyjadrovať nespokojnosť k realistickému vyjadreniu súčasného života, čo malo za následok vyzdvihovanie starovekých čínskych tradícií za zdroj novej literatúry. Han Shaogong dokonca obdivoval starobylú kultúru štátu Chu (ZZ: 楚, PY: *Chǔ*) a opieral sa o *Básne zo Chu* (ZZ: 楚辭, PY: *Chǔcí*). Spolu so spisovateľom Li Hangyu považovali tieto diela za najinšpiratívnejšie pre formujúci sa literárny smer „hľadania koreňov.“¹⁴ Každý z nastupujúcich mladých spisovateľov hľadal podnet niekde inde, či už z časového hľadiska alebo miestneho, často sa však stávalo, že za zdroj motívu pre svoje dielo si vybrali odľahlé miesta, ktoré neraz neboli hanskou kultúrou nijak typické. Čínski autori totiž neboli spokojní so svojimi vlastnými tradíciami, a preto mnohokrát zasvätili svoje diela do pohraničných menšinových oblastí ako sú napr. Tibet, Mongolsko alebo Xinjiang.¹⁵ V článku od Olgy Lomovej Han Shaogong nazýva vidiecke oblasti ako „minulosť mesta a múzeum národnej histórie“.¹⁶ Realizmus sa stal stereotypným a autori sa snažili uvoľniť z politických a ekonomických pazúrov tým, že sa zamerali primárne na prírodu, kultúru, históriu a ľudstvo. Niektorí spisovatelia sa sústredili na obyčajných vidieckych obyvateľov a iní, ako napr. Zhang Chengzhi upriamil svoju pozornosť na život na pastvinách.¹⁷ Autori sa domnievali, že história a tradície pretrvávajú predovšetkým pod povrchom moderného života, a treba ich hľadať v ľudových piesňach, rozprávaniach, mýtoch či príbehoch o duchoch a bohoch. Možno práve v dôsledku vysídlenia na vidiek a s ním spojeným nedostatkom vzdelania a ľahostajnosti voči klasickému čínskemu jazyku, boli spisovatelia väčšmi otvorení a naklonení k ľudovej kultúre, v ktorej sa zvyklosti

---

¹³ YING, *Historical dictionary of modern Chinese literature* (str. 159).

¹⁴ LOMOVÁ, „Searching for roots: Recent changes in the attitude toward tradition as reflected in the beginning of the literary debate about "roots" (str. 218).

¹⁵ GÁLIK, „Searching for roots and lost identity in contemporary Chinese literature“ (str. 167).

¹⁶ LOMOVÁ, „Searching for roots: Recent changes in the attitude toward tradition as reflected in the beginning of the literary debate about "roots" (str. 219).

¹⁷ QI, WANG, *Chinese literature in the second half of a modern century: a critical survey*. Bloomington (str. 111).

uchovali od nepamäti.¹⁸ Jednako však literárny prúd „hľadania koreňov“ nemal predurčené dlhé trvanie a po troch rokoch (v r. 1987) tento smer zanikol. Keď sa však pozrieme naspäť k tvorbe spojenej s odľahlými vidieckymi lokalitami, v niektorých autobiografických dielach autorov mohlo dôjsť k spätnému zidealizovaniu strádaní a útrap z vysídleného života na dedinách. Ako najlepší príklad môžu slúžiť autori Zhang Chengzhi a Jiang Rong, ktorých diela opisujú najmä krásy prírody a zromantizovaný spôsob života. V ďalších kapitolách sa zameriam na tvorbu konkrétne týchto dvoch spisovateľov a pomocou vybraných motívov vylíčim, prečo podporujem predpoklad Louisy Schein o existencii „vnútorného orientalizmu“ v Číne.

1.2. Zhang Chengzhi

„Nie som ako iní autori.“

Zhang Chengzhi¹⁹

Zhang Chengzhi (ZZ: 张承志, PY: *Zhāng Chéngzhì*) sa narodil v roku 1948 v Pekingu do chudobnej rodiny etnickej menšiny Hui (ZZ: 回族, PY: *Huízú*), ktorá sa líši od hanských Číňanov moslimskou vierou a s ňou spätými tradíciami. Nakoľko vyrastal v období vlády Mao Zedonga, s rodinou boli nútení vzdať sa svojho vierovyznania, pretože bolo považované za spiatocnícke.²⁰ Od roku 1966, presne v čase, kedy vypukla Kultúrna revolúcia, navštevoval strednú školu, ktorá bola priamo pridružená k jednej z najprestížnejších vysokých škôl. Univerzita Qinghua (ZZ: 清华大学, PY: *Qīnghuá dàxué*) nachádzajúca sa na severozápade Pekingu mala výbornú akademickú reputáciu, šikovných a súťaživých študentov a vysoko kvalifikovaných učiteľov.²¹ Tu sa Zhang priamo pričínil o vznik Rudých gárd (ZZ: 红卫兵, PY: *Hóng wèibīng*), keď sa so skupinou spolužiakov rozhodli zorganizovať diskusiu na negatívne následky vysokých nárokov na študentov. Podľa autorky práce „From Beijing to

---

¹⁸ DOLEŽELOVÁ-VELINGEROVÁ, Milena, Oldřich KRÁL a Graham Martin SANDERS. *The appropriation of cultural capital: China's May Fourth Project*. Cambridge, Mass.: Distributed by Harvard University Press, c2001. ISBN 978-0674007864. (str. 234, 236).

¹⁹ LEUNG, Laifong. *Morning sun: interviews with Chinese writers of the lost generation*. Armonk, N.Y.: M.E. Sharpe, c1994. ISBN 1-56324-093-9. (str. 217)

²⁰ LOVELL, Julia. „From Beijing to Palestine: Zhang Chengzhi's Journeys from Red Guard Radicalism to Global Islam“ [online]. 1988 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://eprints.bbk.ac.uk/15819/3/15819.pdf> (str. 5).

²¹ LEUNG, *Morning sun: interviews with Chinese writers of the lost generation* (str. 219).

Palestine“ Julie Lovellovej (1988), Zhang začal podpisovať protestné plagáty, ktorých názov znel „Rudá garda“ a neskôr skupinka rebelov prevzala tento pseudonym za svoj názov.²² V interview s Leung Laifongom sa Zhang rozpomína na vtedajšiu študentskú guráž a často citované slová Mao Zedonga z Rudej knihy, ktoré podporovali ich argumenty počas diskusie. Hocako bola debata zmätená, Zhang si stále pamätal štyri hlavné body, na ktorých sa študenti zhodli: za prvé, typ študentov, ktorých by mala škola produkovať, za druhé, otázka, či je budúcnosť revolúcie založená na dobrých známkach, za tretie, bol systém prijímacích skúšok revizionistický a za štvrté, ako by mali študenti zmýšľať.²³ Počas vysídľovania „vzdelanej mládeže“ na vidiek, sa Zhang dobrovoľne prihlásil a odišiel do Vnútorého Mongolska. „*Bol som mladý a plný ideálov. Nevedel som ako sa moja mama cítila, opustil som ju s myšlienkou, že idem na pohraničie pridať sa k revolúcii. Dokonca som napísal prihlášku vlastnou krvou. Odišiel som bez jediného slova.*“²⁴ S týmito slovami sa Zhang zdôveril v rozhovore pre *Morning sun*. Vo Vnútorom Mongolsku strávil štyri roky, žil u mongolskej rodiny, miestni pastieri ho naučili pásť ovce, jazdiť na koni, nosiť mongolské oblečenie a postupom času aj rozprávať ich jazykom. Spočiatku reč vôbec neovládal, no trpezlivosťou a vytrvalosťou pomocou notesa, do ktorého si zapisoval slová každodenného života, už o pol roka dokázal s pastiermi komunikovať. Ako sám tvrdí, v súčasnosti je mongolčina jeho najlepším cudzím jazykom.²⁵ Po štyroch rokoch na mongolských pastvinách ho zapísali na štúdium na Pekingskej univerzite (ZZ: 北京大学, PY: *Běijīng dàxué*) vďaka študentskému hnutiu „robotník, roľník a vojak“ (ZZ: 工农兵学员, PY: *Gōng nóng bīng xuéyuán*), kedy niektorí zo študentov vysídlení na vidiek mohli znovu nastúpiť na školu a pokračovať v štúdiu, ktoré bolo tak drasticky prerušené Kultúrnou revolúciou. Zhang vyštudoval archeológiu a následne bol pridelený pracovať v Pekingskom historickom múzeu. Práca ho však nenapĺňala, a preto sa v roku 1979 rozhodol nadviazať ďalším vzdelávaním, tentoraz štúdiom mongolskej histórie na Čínskej akadémii sociálnych vied (ZZ: 中国社会科学院, PY: *Zhōngguó shèhuì kēxuéyuàn*). Po úspešnom obdržaní magisterského titulu v roku 1981, ho čakalo cestovanie po svete. Spočiatku strávil rok v Japonsku, neskôr bol pozvaný do USA

---

²² LOVELL, „From Beijing to Palestine: Zhang Chengzhi’s Journeys from Red Guard Radicalism to Global Islam“ (str. 5).

²³ LEUNG, *Morning sun: interviews with Chinese writers of the lost generation* (str. 219).

²⁴ *ibid* (str. 222).

²⁵ *ibid* (str. 223).

a Nemecka ako jeden z výskumníkov Čínskej akadémie sociálnych vied a navštívil taktiež Kanadu.²⁶

Literárnu kariéru odštartoval Zhang Chengzhi svojou prvou mongolskou básňou *Byť synom ľudu* (ZZ: 做人民之子, PY: *Zuò rénmin zhī zǐ*) napodobňujúcou ľudovú pieseň, ktorú napísal už v roku 1972, t. j. v čase, keď odchádzal z pastvín naspäť do Pekingu, ale vydaná bola až v roku 1978 po určitých úpravách mongolským časopisom *Kvetinová planina* (ZZ: 花的原野, PY: *Huā de yuányě*).²⁷ Nato sa Zhang zameral na písanie krátkych príbehov, a ako prvá vyšla jeho poviedka *Prečo kočovníci ospevujú matky* v roku 1978, ktorú začal písať počas nedlhého pracovného obdobia v pekingskom historickom múzeu. Tento príbeh napísal autor sprvu v mongolčine a následne aj publikoval v časopise vo Vnútorom Mongolsku. Ešte v tom istom roku vyšla jeho čínska verzia v časopise *Ľudová literatúra* (ZZ: 人民文学, PY: *Rénmín wénxué*), ktorá bola ocenená v Súťaži krátkych poviedok (Short Story Contest) za najlepšie dielo. V tom momente sa Zhang rozhodol, že literárna kariéra by mohla byť schodnou cestu a pustil sa do písania ďalších krátkych poviedok. Avšak ako dodáva, prvotiny pred roku 1982 sám nepovažuje za dobré diela.²⁸ Preslávil sa predovšetkým tvorbou z prvej polovice 80-tych rokov, kedy spolu s ďalšími spisovateľmi začal experimentovať s literárnymi postupmi nového prúdu „hľadania koreňov“ po smrti Mao Zedonga. Jeho diela ako *Čierny žrebec* (ZZ: 黑骏马, PY: *Hēi jùnmǎ*), *Rieky severu* (ZZ: 北方的河, PY: *Běifāng de hé*) a neskorší román *Zlaté pastviny* (ZZ: 金牧场, PY: *Jīn mùchǎng*) sú prevažne romantické poviedky z pastierskeho prostredia periférie ČĽR.²⁹ Zhang Chengzhi je často označovaný za spisovateľa literatúry „hľadania koreňov“ vďaka jeho nápaditej tvorbe zasadenej do pohraničných oblastí plných tradícií a obývaných menšinovým obyvateľstvom. Akokoľvek Zhang sám tvrdí, že sa s týmto literárnym smerom nestotožňuje, nedá sa obhliadnuť jeho minulosť spojená s Rudými gardami a vysídlením na vidiek, ktorá ho spája s rovesníkmi, ktorí zažili podobnú situáciu a vytvorili literárny prúd „hľadania koreňov“. Najväčší zvrät v živote Zhang Chengzhiho bolo obrátenie sa na islam, znovu objavenie svojich „koreňov“ a návrat k moslimskému vierovyznaniu, ktorého sa mu za mladi nedostalo. Odišiel do provincie

---

²⁶ LEUNG, *Morning sun: interviews with Chinese writers of the lost generation* (str. 218).

²⁷ ZHANG, Chengzhi. *Byť synom ľudu* [online]. [cit. 2019-01-14]. Dostupné z: <http://www.hxzq.net/aspshow/showarticle.asp?id=5276>

²⁸ LEUNG, *Morning sun: interviews with Chinese writers of the lost generation* (str. 224).

²⁹ LOVELL, „From Beijing to Palestine: Zhang Chengzhi's Journeys from Red Guard Radicalism to Global Islam“ (str. 6).

Ningxia a spolu s miestnymi obyvateľmi etnickej menšiny Hui tu strávil šesť rokov. Pridal sa k sekte Jahriyya, čo malo za dôsledok zrieknutie sa čínskej hanskej kultúry a napísanie jeho pravdepodobne najznámejšieho historického románu *História duše* (ZZ: 心灵史, PY: *Xīnlíng shǐ*) v roku 1991.³⁰

1.3. Jiang Rong

„Dôvodom, prečo som napísal Totem vlka, bolo to, že som chcel povedať Číňanom, aby zmenili svoju povahu. Ak sa nezmeníte, nebudete schopní prispôbiť sa súčasnému ekonomickému vývoju.“

Jiang Rong³¹

Jiang Rong (ZZ: 姜戎, PY: *Jiāng Róng*), v súčasnej dobe jeden z najznámejších čínskych autorov, vlastným menom Lü Jiamin (ZZ: 吕嘉民, PY: *Lǚ Jiāmín*), sa narodil roku 1946 v provincii Jiangsu. Obaja rodičia boli členmi Komunistickej strany, slúžili v armáde a bojovali vo vojne proti Japoncom. Jiangovu osobnosť v detstve ovplyvnila najmä jeho matka, ktorá v ňom vzbudila umeleckého ducha víkendovými výletmi, ako aj návštevou kina. Pred rokom 1964 ešte nebola príliš striktná cenzúra, a tak sa mladému Jiangovi dostalo poznania zo zahraničných filmov a novín z krajín ako USA, Veľká Británia, India či Sovietsky zväz.³² S matkou často čítali diela západných spisovateľov spomedzi ktorých napr. Jane Eyre a Wuthering Heights. Jianga najväčšmi zasiahla rana, keď mu matka v jej 39-tich rokoch náhle zomrela na rakovinu. Jiangovho otca, šéfa úradu na Ministerstve zdravia, odsúdili za kapitalistu aj napriek skutočnosti, že bol veteránom z proti-japonskej vojny. Sám Jiang k tomu dodal: *„Lud'om nezáležalo na faktoch, našli niečo vo vašej reči alebo čine a použili to proti vám. Na každom oddelení museli niekoho zraziť na zem.“*³³

---

³⁰ Zhang Chengzhi [online]. [cit. 2019-01-14]. Dostupné z:

http://enacademic.com/dic.nsf/enwiki/5787721/Zhang_Chengzhi

³¹ MESSMER, Matthias a Hsin-mei CHUANG. „Jiang Rong: Writing in a world of wolves: Jiang Rong discusses the book about China he wrote anonymously and the phenomenon it has become“ [online]. 03.08.2008 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z:

<https://www.japantimes.co.jp/life/2008/08/03/people/writing-in-a-world-of-wolves/#.XFIS0vZFxYd>

³² HOWARD, W. French. „A Novel, by Someone, Takes China by Storm“ [online]. 03.11.2005 [cit.

2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2005/11/03/books/a-novel-by-someone-takes-china-by-storm.html>

³³ Living with wolves [online]. 22.11.2007 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/world/2007/nov/22/china.features11>

Po smrti matky sa v roku 1957 rodina presťahovala do Pekingu a Jiang nastúpil na strednú školu pridruženú k Ústrednej akadémii výtvarných umení (ZZ: 中央美术学院, PY: *Zhōngyāng měishù xuéyuàn*).³⁴ Jiang Rong, ako 21-ročný mladík a člen Rudých gárd, bol odhodlaným nasledovníkom Mao Zedonga a spolu s rovesníkmi sa pričinil na prehl'adávaní domov a pálení vzácných kníh, historických, ale aj západných, ktoré boli považované za kontra-revolučné, meštiacke, úpadkové, ba dokonca imperialistické. Sám však pociťoval zmätok zo svojich činov, nakoľko bol vreľým milovníkom literatúry, a preto sa rozhodol namiesto pálenia knihy schovávať. Takto si vytvoril zbierku vyše 200 kníh, ktorú ukrýval v dvoch veľkých kufroch.³⁵ Jiang nemal pochopenie pre vyčíňanie mladých gardistov a ich obsesiu s pálením cenných kníh a premýšľal nad tým, ako môžu konať v mene komunizmu, keď si táto činnosť očividne odporuje s citátom od Lenina: „*Nikto sa nemôže stať pravým komunistom dokým neprečítal všetky vedomosti ľudstva.*“ Na základe tohto výroku si Jiang uvedomoval, že keď Marx, Lenin a Engels mohli čítať množstvo kníh, tak prečo by nemohol aj on.³⁶

Od vypuknutia Kultúrnej revolúcie roku 1966 sa postupne uzavreli všetky školy a mladý Jiang začínať mať pocit, že život v meste mu neprináša žiadnu budúcnosť a stráca v ňom čas. Od detstva, práve vďaka svojej matke, bol nadšeným romantikom a ovplyvnený zahraničnými, predovšetkým ruskými, spisovateľmi sa mu odjakživa pozdával život na šírých pastvinách. Sám sa preto prihlásil ako dobrovoľník a odišiel na vidiek za slobodou ešte predtým, než začal Mao posielat' vzdelanú mládež do zaostalých oblastí. V tom čase sa mu naskytovali iba dve možnosti na útek z mesta: vojenský tábor na severovýchode Číny alebo pastvy vo Vnútornej Mongolsku. Nakoľko armádu nikdy nemal v láske, rozhodol sa pre Vnútorne Mongolsko.³⁷ Druhým dôvodom pre túto voľbu bola odhodlanosť uchrániť svoju zbierku zachránených kníh. Pokiaľ by odišiel do provincie Heilongjiang, armáda by mu knihy od autorov ako

---

³⁴ Rong Jiang Biography [online]. [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: https://www.bookbrowse.com/biographies/index.cfm/author_number/1540/rong-jiang

³⁵ Living with wolves [online]. 22.11.2007 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2007/nov/22/china.features11>

³⁶ Jiang Rong: The Hour of the Wolf [online]. 21.03.2008 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/features/jiang-rong-the-hour-of-the-wolf-798697.html>

³⁷ MESSMER, Matthias a Hsin-mei CHUANG. „Jiang Rong: Writing in a world of wolves: Jiang Rong discusses the book about China he wrote anonymously and the phenomenon it has become“ [online]. 03.08.2008 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.japantimes.co.jp/life/2008/08/03/people/writing-in-a-world-of-wolves/#.XFIS0vZFxYd>

Balzac, Tolstoj, Jack London, či Jane Austen rozhodne zabavila.³⁸ Vo Vnútorom Mongolsku Jiang strávil dokopy dlhých jedenásť rokov. Keď so skupinou študentov dorazil na pastviny, väčšina z nich bola sklamaná z podmienok, v ktorých sa ocitli. To však neplatilo pre Jianga. On bol naopak šťastný zo zasnežených pastvín, neúprosnej a divokej voľnosti. „Každý by mal mať príležitosť zažiť tú slobodu“, okomentoval Jiang Rong.³⁹ V období strávenom na Mongolských pastvinách sa Jiang, predovšetkým, zaujímal o mongolskú históriu, kultúru a tradície. Obzvlášť si obľúbil miestne príbehy týkajúce sa mytológie vlkov a sám sa dokonca snažil vychovať vlčá. S miestnymi jazdili na koňoch, učili sa loviť a rozprávať po mongolsky.

Po návrate z Vnútorého Mongolska do Pekingu nastúpil Jiang na Inštitút marxizmu-leninizmu a Mao Zedongových myšlienok, v tom čase najliberálnejšej inštitúcii v Čínskej akadémii sociálnych vied. Vyštudovalo tu mnoho dôležitých osobností, ktorých myšlienky na slobodu vychádzali z Komunistickej strany, pričom odrážali jej revolučné zásady, a tu sa od nich Jiang so svojim voľnomyšlienkarstvom markantne odlišoval.⁴⁰ Odmietol vstúpiť do čínskej komunistickej strany aj napriek tomu, že obaja jeho rodičia jej príslušníkmi boli. Neskôr si uvedomil, že práve ľudia, ktorých najviac nemal rád vstúpili do Komunistickej strany z dôvodu vyššieho platu, a preto nimi neustále opovrhoval.⁴¹ Jiang Rong je demokratický aktivista a má spleť minulosť. Zaplietol sa do niekoľkých chústových udalostí, o ktorých ešte aj dnes nerád rozpráva. Prvým počinom, za ktorý strávil tri roky vo väzení bolo kontra-revolučné správanie, kedy kritizoval Mao Zedongovho zástupcu Lin Biao ešte počas pobytu vo Vnútorom Mongolsku. Neskôr v roku 1978 pomáhal organizovať demokratické hnutie „Pekingská jar“ (ZZ: 北京之春, PY: *Běijīng zhī chūn*),

---

³⁸ HOWARD, W. French. „A Novel, by Someone, Takes China by Storm“ [online]. 03.11.2005 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2005/11/03/books/a-novel-by-someone-takes-china-by-storm.html>

³⁹ Jiang Rong: The Hour of the Wolf [online]. 21.03.2008 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/features/jiang-rong-the-hour-of-the-wolf-798697.html>

⁴⁰ MESSMER, Matthias a Hsin-mei CHUANG. „Jiang Rong: Writing in a world of wolves: Jiang Rong discusses the book about China he wrote anonymously and the phenomenon it has become“ [online]. 03.08.2008 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.japantimes.co.jp/life/2008/08/03/people/writing-in-a-world-of-wolves/#.XFIS0vZFxYd>

⁴¹ ibid

a nakoniec bol priamo zapojený aj do protestov na Námestí Tiananmen, za ktoré dostal ďalších 18 mesiacov vo väzení.⁴²

Jiang Rong započal spisovateľskú kariéru v podstatne vyššom veku ako Zhang Chengzhi. V 68-mich rokoch dokončil svoje prvé veľdielo, ktoré sa stalo takpovediac „za noc“ hitom a bestsellerom v čínskych kníhkupectvách. Pod názvom *Totem vlka* (ZZ: 狼图腾, PY: *Láng túténg*) bol v roku 2004 publikovaný Literárnym vydavateľstvom Changjiang vyše 500-stranový polo-autobiografický román zasadený námietom do prostredia Vnútorného Mongolska rozprávajúci príbeh študenta z Pekingu objavujúceho kultúru a zvyky Mongolov. *Totem vlka* bol následne v roku 2007 nominovaný za víťaza Ázijskej literárnej ceny (Man Asian Literary Prize). Obsahovo pozoruhodne dlhý román si vyžiadal veľa času a úsilia, a preto niet divu, že bol rozpísaný po dobu dlhšiu než dvadsať rokov, pričom autor strávil značné obdobie výskumom Vnútorného Mongolska, jeho obyvateľstva, kultúry a prostredia. Aj napriek politickým aféram, do ktorých sa Jiang Rong medzičasom zaplietol, sa rozhodol toto dielo vydať a ukázať čitateľom svet, v ktorom strávil značnú časť života. *Totem vlka*, okrem v súčasnej dobe nanajvyš vhodnej výstrahy na zanedbanú ochranu životného prostredia, je postavený na šiestich základných pilieroch, ktorými sú pastviny, biologický reťazec života na pastvinách, úloha vlkov v životnom prostredí, charakteristika Mongolov a Hanov, porovnanie týchto dvoch etníc a kritika tradičnej čínskej kultúry.⁴³ Práve v dôsledku obsahovej kritiky čínskeho národa a politickým komplikáciám v Jiangovom živote, sa autor obával, že pokiaľ by bola jeho tvorba zverejnená pod pravým menom, žiadne vydavateľstvo by ju nepublikovalo. Preto sa rozhodol skryť svoju totožnosť za pseudonymom, ktoré sa stalo celosvetovo známe a po dobu troch rokov, až do nominovanej výhry v Man Asian Literary Prize, vedelo o jeho pravej totožnosti iba veľmi málo ľudí. Po prvotnom úspechu medzi čínskymi čitateľmi, práva na knihu odkúpili rôzne krajiny, aby mohla byť preložená do iných jazykov. Nato sa začali objavovať prvé pochvaly ale aj literárne kritiky. Niektorí kritici nazývali Jiang Ronga liberálom, zradcom a fašistom. *Totem vlka* odsudzovali ako anti-komunistické dielo a dožadovali sa jeho zákazu publikácie,

---

⁴² LIM, Louisa. „Observing China At 60: Three Authors: Finding Flaws In The National Character“ [online]. 26.05.2009 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=104056407>

⁴³ MESSMER, Matthias a Hsin-mei CHUANG. „Jiang Rong: Writing in a world of wolves: Jiang Rong discusses the book about China he wrote anonymously and the phenomenon it has become“ [online]. 03.08.2008 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.japantimes.co.jp/life/2008/08/03/people/writing-in-a-world-of-wolves/#.XFIS0vZFxYd>

pretože obsahuje podľa niektorých nevhodné politické liberalistické a kapitalistické zámery.⁴⁴ Jiang Rong sa však ohradzuje a obhajuje svoju knihu so slovami: „*Som bojovník za slobodu. Čína potrebuje slobodného ducha a to som chcel vytvoriť. Myslím si, že vlčí duch stelesňuje slobodu, nezávislosť a rivalitu.*“, čím chce autor dospieť k určitej a nevyhnutnej zmene v čínskej spoločnosti.⁴⁵

Napriek tomu, že bol *Totem vlka* napísaný až na začiatku 21. storočia, autor pochádza z generácie „vzdelanej mládeže“ a témou sa neodlišuje od spisovateľov prúdu literatúry „hľadania koreňov“. Jiang Rong nedisponuje bohatou tvorbou, avšak to neznamená, že sa od tohto spisovateľa časom nemôžeme dočkať ďalšieho výnimočného diela.

1.4. Literatúra „pastvín“

Literatúra „pastvín“ (ZZ: 草原文学, PY: *Cǎoyuán wénxué*) vytvára okno do sveta panenskej prírody a odráža kočovný, lovecký či farmársky život nomádov žijúcich na pastvinách. Neoddeliteľnou súčasťou je aj zobrazenie ich sociálneho a duchovného života prepojeného s prírodou obklopujúcou túto atypickú kultúru a zvieratami tvoriacimi súčasť ich každodenného života, či už domácimi alebo divokými. Literatúra „pastvín“ je dôležitou súčasťou kultúry pastvín (ZZ: 草原文化, PY: *Cǎoyuán wénhuà*), v ktorej čerpá základy a zároveň ju rozširuje. Je jej najcitlivejšou a najaktívnejšou zložkou, nakoľko všetky zmeny v kultúre sa primárne odzrkadľujú v literárnych dielach stelesňujúcich jej estetické hodnoty a národného ducha prerie.⁴⁶

Literatúra „pastvín“ sa zrodila už počiatkom dynastie Qin (221-206 p. n. l.), čo dokazujú niektoré kapitoly v *Knihe Piesní* (ZZ: 诗经, PY: *Shījīng*). Čaro kultúry pastvín ovplyvnilo poéziu tohto obdobia a dodalo jej jemnosť a veľkodušnosť, a v tvorbe sa vyskytol námet symbiózy človeka s prírodou. Počas obdobia Šiestich dynastií (222-589) sa prvýkrát objavila smutná *Pieseň Hunov* (ZZ: 匈奴歌, PY: *Xiōngnú gē*)

---

⁴⁴ Rong Jiang Biography [online]. [cit. 2019-01-30]. Dostupné z:

https://www.bookbrowse.com/biographies/index.cfm/author_number/1540/rong-jiang

⁴⁵ LIM, Louisa. „Observing China At 60: Three Authors: Finding Flaws In The National Character“ [online]. 26.05. 2009 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z:

<https://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=104056407>

⁴⁶ LIU, Cheng. „Jedinečnosť literatúry pastvín“ *Časopis literatúry a umenia* [online]. 10.02.2014 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: http://www.cssn.cn/st/st_wybht/201402/t20140210_960711.shtml

zachytávajúca hlboké pocity a ducha etnickej menšiny z pastvín. Dynastia Tang (618-907) bola príznačná prílivom hrdinského a veľkolepého nomádskeho vplyvu zo severných pohraničných oblastí do poézie a najznámejším dielom o histórii kultúry pastvín na severe, spísaným až počas dynastie Yuan (1271-1368), je rozsahom najširšia kniha *Tajná história Mongolov* (ZZ: 蒙古秘史, PY: Ménggǔ mìshǐ).⁴⁷

V dôsledku neúprosných prírodných podmienok a tvrdého životného štýlu, si obyvatelia prerií vybudovali schopnosť adaptovať sa najrôznejšiemu prostrediu. Polohovo vyššie položené prérie, ležiace severne od Žltej rieky, sú zväčša obklopené pohoriami a práve v týchto oblastiach sa sformovali unikátne črty pastiersko-kočovných kmeňov. Generácie nomádov žijúcich a putujúcich po pastvinách sú charakteristickí múdrosťou, smelosťou, silou vôle či neoblomnosťou. Okrem povahových črt oplývali silným telom a taktiež boli skvelými jazdcami, lovcami či plavcami. Literatúra „pastvín“ má rovnako dlhú históriu ako severské kočovné kultúry a piesne, ktoré tamojší obyvatelia spievali, dojímali srdcia ľudí svojimi vášnivými a nespútanými emóciami. Najčastejšie sa objavujúcimi vlastnosťami v piesňach idúcimi ruka v ruke sú optimizmus a hrdinskosť, a najvyššou snahou v dielach literatúry „pastvín“ je vytýčenie dokonalého spolužitia človeka s prírodou. Harmónia a vzájomný vzťah medzi týmito dvomi elementami, či rešpekt k prírode a zvieratám, je často viditeľný v najrôznejších ľudových piesňach, ako napr. srdcervúca *Pieseň o Chile* (ZZ 敕勒歌, PY: Chìlè gē), ktorej sám spevák akoby dokonale splynul s modrou oblohou a bielymi oblakmi nad nekonečnými plánami. Hlavný hrdina vystupujúci v lyrických piesňach je často zveličovaný a hrdinské príbehy taktiež oplývajú magickým podtónom.⁴⁸ Literatúra „pastvín“ je štylistický štýl, ktorý má relatívnu nezávislosť v literárnom systéme. Spolu s čínskou klasickou literatúrou sa počas dlhého historického obdobia súmerne vyvíjali a občas prepletali. Ako súčasť čínskej literatúry, má literatúra „pastvín“ svoj podiel na vývoji čínskeho literárneho systému, a preto by jej nemala byť podradovaná, ale považovaná za rovnocennú. V dôsledku kočovného života nomádov sa spolu s nimi presúvala aj literatúra. Takto sa kultúra pastvín dostala z Ázie až do Európy, Ameriky či

---

⁴⁷ WEN, Bin. „Podstata prevládajúcej formy starovekej severskej literatúry pastvín. *Denník Guangming* [online]. 15.01.2018 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: http://www.cssn.cn/dzyx/dzyx_llsj/201801/t20180115_3815425.shtml

⁴⁸ LIU, Cheng. „Jedinečnosť literatúry pastvín“ *Časopis literatúry a umenia* [online]. 10.02.2014 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: http://www.cssn.cn/st_wybht/201402/t20140210_960711.shtml

Oceánie. Avšak najreprezentatívnejšou literatúrou „pastvín“ aj naďalej ostáva mongolská kultúra zo severných oblastí Číny.⁴⁹

Hoci má literatúra „pastvín“ pomerne dlhú históriu siahajúcu až k slávnej dynastii Žltého cisára (ZZ 秦始皇帝, PY: *Qín Shǐ Huángdì*), moderná čínska literatúra z pastvín sa zrodila až po ustanovení ČĽR a Autonómnej oblasti Vnútorného Mongolska koncom štyridsiatych rokov. Hlavným priekopníkom a iniciátorom v oblasti menšinovej prerievnej literatúry je spisovateľ a scenárista Malaqinfu. Bol to práve on, kto cítil zodpovednosť za nasledujúci vývoj menšinovej literatúry, a preto sa rozhodol napísať dva listy na ústrednú správu o vtedajších problémoch s možným riešením. Jeho návrh spočíval v tom, že v Číne žije mnoho ďalších etníc, a tým pádom by mala aj literatúra odrážať ich existenciu. Rozkvet čínskej literatúry by mal napredovať spoločne s vývojom menšinovej literatúry.⁵⁰ V skorých šesťdesiatych rokoch, kedy Malaqinfu pracoval na poste výkonného predsedu Združenia spisovateľov Vnútorného Mongolska, taktiež navrhol otvoriť školu literatúry „pastvín“. V článku „Príprava na tvorbu“ (ZZ 创作的准备, PY: *Chuàngzuò de zhǔnbèi*) sa Malaqinfu vyjadril nasledovne: „*Toho času sme my, mongolskí spisovatelia, boli stále plní vznešených túžob a vysokých cieľov, stále sme chceli spoločne tvrdo pracovať a v literárnej sfére mnohých etníc Číny založiť školu pastvín, aby sme si zároveň mohli každý z nás zachovať vlastný štýl a dielami našich spisovateľov z Vnútorného Mongolska spolu rozšíriť mocnú atmosféru pastvín*“.⁵¹ Ústredné oddelenie propagandy obdržalo ďalší list od Malaqinfu, ktorý následne predalo Čínskemu združeniu spisovateľov (ZZ 中国作家协会, PY: *Zhōngguó zuòjiā xiéhuì*) so slovami o potrebe urobiť niečo vhodné pre menšinovú literatúru, ako napr. zvolať celonárodnú konferenciu menšinových etníc v oblasti literárnej tvorby alebo konať celonárodné rokovania o udelení cien pre menšinové literárne diela. V máji roku 1980 sa Čínske združenie spisovateľov rozhodlo zvolať sympóziu menšinovej literatúry a spolu s Ústredným oddelením propagandy prediskutovať následných päť bodov: po prvé, v júli toho istého roku sa v Pekingu uskutoční konferencia na tému celonárodnej menšinovej literárnej tvorby, ktorej bude zasadať Čínske združenie

---

⁴⁹ Literatúra pastvín z jedinečného uhla pohľadu [online]. 26.08.2016 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: <http://jswm.nmgnews.com.cn/system/2016/08/26/012112601.shtml>

⁵⁰ DING, Zhenyang. „Orol, ktorý nechce vzlietnuť zo skaly: O krok bližšie k slávnemu spisovateľovi Malaqinfu [online]. 27.08.2018 [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: http://m.sohu.com/a/250252281_810452

⁵¹ Vedúca osobnosť Malaqinfu v „Literatúre pastvín“. Denník Vnútorného Mongolska [online]. 14.10.2013 [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: <http://culture.nmgnews.com.cn/system/2013/10/14/011155758.shtml>

spisovateľov; po druhé, v roku 1981 sa bude za pomoci Národnej komisie pre občianske záležitosti konať Prvé rokovanie o udelení cien za národnú menšinovú literatúru; po tretie, bezprostredné založenie mesačníka pre menšinovú literatúru; po štvrté, na Lu Xunovom umeleckom inštitúte otvoriť ročník pre menšinových spisovateľov; a po piate, zorganizovať cestovateľskú skupinu menšinových spisovateľov do vnútrozemi.⁵² Malaqinfu nepopierateľne markantne prispel k vývoju menšinovej literatúry v Číne a taktiež modernej čínskej literatúry „pastvín“, preto ho možno považovať za velikána na poli čínskej literatúry.

1.5. Malaqinfu

„Domov je žriedlo života a domov je východiskom pre vzlietnutie. Miluj svoj domov rovnako ako život a maj k domovu rovnaké citové väzby aké máš ku svojej matke.“

Malaqinfu⁵³

Malaqinfu (ZZ: 玛拉沁夫, PY: *Mǎlāqìnfū*), autor čínsko-mongolského pôvodu, sa narodil 8. augusta roku 1930 v mongolskom autonómnom okrese Fuxin v čínskej provincii Liaoning. Ako malému mu za splnu mesiaca pri návšteve lamaistického kláštora dal láma meno Sitanzhabu (ZZ: 斯坦扎布, PY: *Sītǎnzhābù*), ktoré však ostalo iba detskou prezývkou a neskôr ho tak už nik nevolal. Malaqinfu prežil mladosť v chudobe. Rodina nevlastnila žiadny dobytok, ani ovce, a jeho otec sa živil iba učením mongolčiny. Napriek biede bol Malaqinfu milovaným synom, a taktiež svedomitým a talentovaným študentom, preto sa mu otec snažil poskytnúť to najlepšie vzdelanie, a po ukončení základnej školy ho všetkými silami dostal na štúdium mongolčiny na bezplatnej strednej škole vo Vnútorom Mongolsku. V zime roku 1945 Malaqinfu zmaturoval a vrátil sa naspäť domov.⁵⁴ Bola to práve chudoba a ťažký život, ktoré doviedli Malaqinfua až k revolúcii. V 15-tich rokoch, po návrate domov, zahliadol po prvý krát revolučnú Ôsmu armádu (ZZ: 八路军, PY: *Bālùjūn*) vo svojom rodnom meste.

---

⁵² DING, Zhenyang. „Orol, ktorý nechce vzlietnuť zo skaly: O krok bližšie k slávnemu spisovateľovi Malaqinfu [online]. 27.08.2018 [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: http://m.sohu.com/a/250252281_810452

⁵³ ibid

⁵⁴ ibid

Práve v tom okamihu sa v ňom zrodila túžba pridať sa k revolúcii, a preto vstúpil do jedenásteho oddielu jazdeckva Ôsmej armády Vnútorného Mongolska. Nový život, ktorý strávil na konskom chrbte spolu s pocitmi a zážitkami počas doby strávenej s vojakmi, vyústilo v ďalšiu, tentoraz mocnejšiu, túžbu písať. Nakoľko však jeho rodným jazykom bola mongolčina, s čínskymi znakmi mal spočiatku problém. Avšak počas obdobia stráveného s vojenskými jednotkami v Liaoningu, sa mu dostali pod ruku najrôznejšie čínske knihy, ktoré mu poslúžili ako zdroj na štúdium. Po dobu piatich rokov dychtivo vynakladal veľké množstvo energie na učenie, cez deň, ba aj v noci, kedy si doprial iba pár hodín spánku, so slovníkom a s pomocou ľudí okolo seba systematicky čítal diela čínskej a zahraničnej literatúry, ako napr. Zhao Shuliho, Lu Xuna či Balzaca.⁵⁵

Malaqinfu sa síce v roku 1945 pridal k Ôsmej armáde a o tri roky neskôr vstúpil do Komunistickej strany Číny, nič mu však nebránilo rozvíjať svoj umelecký talent.⁵⁶ Literárnu kariéru započal prvou piesňou *Obraňuj horúcu rieku* (ZZ: 保卫热河, PY: *Bǎowèi rèhé*), ktorá krátko nato zožala veľký úspech. V roku 1950, 20-ročný Malaqinfu odišiel za prácou do mesta Tongliao, kedy sa zoznámil s jednou smelou pastierkou Tamu. Tamu ho inšpirovala natoľko, že sa stala predlohou na hlavnú postavu jeho prvého príbehu. Trvalo mu len pár mesiacov a prvý koncept o dĺžke vyše 14 000 znakov bol napísaný. Avšak onedlho, keď si prvotinu znovu prečítal, s ňou nebol ani zďaleka spokojný a spálil ju na popol. Plamene síce spálili nepodarený výtvar, nie však jeho odhodlanie písať. Začal teda úplne odznovu a druhý pokus dokončil o rok neskôr. Na jeseň 1951 skoncipoval príbeh *Ludia pastviny Horqin* (ZZ: 科尔沁草原的人们, PY: *Kē'ěrqìn cǎoyuán de rénmen*), ktoré ako prvé dielo dlhšieho rozsahu zobrazovalo život na pastvinách Vnútorného Mongolska. Publikované bolo v januári nasledujúceho roku v časopise *Ludová literatúra* priamo na titulnej strane. Dielo spôsobilo veľkú senzáciu v celej krajine a jeho úspech ako hrom ohlásil príchod novej éry čínskej menšinovej literatúry. Ešte toho istého roku vytvoril na základe diela *Ludia pastviny Horqin* scenár pre film pod upraveným názvom *Ludia pastvín* (ZZ: 草原上的人们, PY: *Cǎoyuánshàng de rénmen*), ktorý vyhral cenu celovečerného filmu ocenenú Ministerstvom kultúry. Pieseň znejúca vo filme, *Vzájomné stretnutie u mohyly* (ZZ: 敖

---

⁵⁵ Malaqinfu: „okrídlený kôň literárneho kruhu“ cvála po literárnych „pastvinách“ [online]. 05.09.2017 [cit. 2019-02-14]. Dostupné z: http://blog.sina.com.cn/s/blog_4fc7197d0102xfbl.html

⁵⁶ Malaqinfu [online]. [cit. 2019-02-14]. Dostupné z: <http://www.chinawriter.com.cn/xdzj/684.shtml>

包相会, PY: *Áobāo xiānghuì*), bola tak populárna, že ľudia si ju spievali ešte dlhé roky.⁵⁷ Po úspešnom zahájení literárnej kariéry v roku 1952, pokračoval tento rok pre Malaqinfua priaznivo aj naďalej. Na jeseň obdržal list s oznamom o prijatí na postgraduálne štúdium na Ústredný literárny inštitút (ZZ: 中央文学研究所, PY: *Zhōngyāng wénxué yánjiūsuo*). Počas tohto štúdia mal možnosť zoznámiť sa so slávnymi spisovateľmi ako Ai Qing (ZZ: 艾青, PY: *Ài Qīng*) či Ding Ling (ZZ: 丁玲, PY: *Dīng Líng*), ktorá mu istý čas robila osobnú poradkyňu. V priebehu dvoch rokov strávených na škole Malaqinfu nepretržite čítal obrovské množstvo literárnych diel, avšak na jar roku 1954 sa rozhodol pre ukončenie spolupráce s Ding Ling, nakoľko ho to myšlienково ťahalo naspäť k Vnútornému Mongolsku.⁵⁸ V apríli toho istého roku opustil Peking a nasledujúce tri roky strávil na Chaharských pastvinách (ZZ: 察哈尔草原, PY: *Cháhā'ěr cǎoyuán*).⁵⁹ V roku 1956 napísal román *Šíre pastviny* (ZZ: 茫茫的草原, PY: *Mángmáng de cǎoyuán*) publikovaný v nasledujúcom roku Spisovateľským vydavateľstvom (ZZ: 作家出版社, PY: *Zuòjiā chūbǎnshè*), ktorý vyhral cenu 10. výročia založenia autonómnej oblasti Vnútorného Mongolska. V roku 1958 spísal scenár filmu *Pieseň rannej prerie* (ZZ: 草原晨曲, PY: *Cǎoyuán chénqǔ*) venovaný ako národný dar k 10. výročiu Štátneho sviatku a ľudia z celej krajiny si ho zamilovali. Ako ďalšie z najznámejších diel Malaqinfuovej tvorby sú napr. filmové scenáre *Púštna jar* (ZZ: 沙漠的春天, PY: *Shāmò de chūntiān*) a *Vlast', matka!* (ZZ: 祖国啊, 母亲!, PY: *Zǔguó a, mǔqīn!*), ktorej hlboká myšlienka opätovného zjednotenia vlasti s ďalšími etnickými skupinami mala silnú odozvu v spoločnosti. Nie nadarmo vyhrala prvé miesto národnej menšinovej literárnej tvorby medzi rokmi 1977-1980. Jedným z neskorších diel, bol aj nedlhý *Príbeh žijúceho Buddhy* (ZZ: 活佛的故事, PY: *Huófó de gùshi*) z roku 1980, ktorý vyhral Národnú cenu za nápaditý krátky príbeh. Úspech tohto diela tkvie predovšetkým v odkrývaní hlbokej náboženskej filozofie obsiahnutej medzi stránkami.⁶⁰

---

⁵⁷ Malaqinfu: „okrídlený kôň literárneho kruhu“ cvála po literárnych „pastvinách“ [online]. 05.09.2017 [cit. 2019-02-14]. Dostupné z: http://blog.sina.com.cn/s/blog_4fc7197d0102xfbl.html

⁵⁸ DING, Zhenyang. „Orol, ktorý nechce vzlietnuť zo skaly: O krok bližšie k slávnemu spisovateľovi Malaqinfu [online]. 27.08.2018 [cit. 2019-02-13]. Dostupné z: http://m.sohu.com/a/250252281_810452

⁵⁹ Malaqinfu: „okrídlený kôň literárneho kruhu“ cvála po literárnych „pastvinách“ [online]. 05.09.2017 [cit. 2019-02-14]. Dostupné z: http://blog.sina.com.cn/s/blog_4fc7197d0102xfbl.html

⁶⁰ DING, Zhenyang. „Orol, ktorý nechce vzlietnuť zo skaly: O krok bližšie k slávnemu spisovateľovi Malaqinfu“ [online]. 27.08.2018 [cit. 2019-02-13]. Dostupné z: http://m.sohu.com/a/250252281_810452

Malaqinfu je nepopierateľne jednou z významných osobností čínskej literatúry. Nielenže sú jeho diela zasvätené výlučne životu na mongolských prériách, ale je aj jedným z prvých mongolských spisovateľov spätých s tvorbou filmových scenárov. Prednedávnom, v roku 2017, bol ocenený víťazom Čínskeho filmového scenáristu (ZZ: 中国电影编剧, PY: *Zhōngguó diànyǐng biānjù*).⁶¹ Tvorba Malaqinfu je charakteristická hrdinským, veselým ale aj hlboko dojemným štýlom. Vo svojich dielach vyjadruje neoblomnú lásku k vlasti a hlavné postavy sú zobrazované veľmi detailne. Spolu s niekoľkými spisovateľmi menšinových národností to bol práve on, kto vyzdvihol celú literatúru menšinových národností na novú úroveň, stal sa priekopníkom čínskej literatúry „pastvín“ a dôležitým zakladateľom súčasnej čínskej menšinovej literatúry. Založil teoretický systém tohto literárneho smeru a sám zasvätil život písaniu v jeho duchu. Diela Malaqinfu nielen opisujú malebnú step ale taktiež aj krásu stepného ducha. Vďaka láske, ktorú k pastvinám prechováva, sú jeho diela plné túžob, radosti, no aj smútku či zápasov o život. Pastviny boli odjakživa zdrojom inšpirácie pre písanie a zásluhou hlbokého pochopenia mongolských obyvateľov jeho tvorba odráža náladu, emócie, zvyky a kultúru ľudí z prerie. Obdržal chvály od najrôznejších osobností, vrátane známych spisovateľov ako sú Mao Dun a Lao She. *„Som jeden zo zakladateľov modernej čínskej literatúry „pastvín“ a predtým nikto nepísal diela z prerií. Z toho možno vyvodit', že pokiaľ som v niečom prispel čínskej literatúre, tak je to práve cesta založenia literatúry „pastvín“. Predtým nikto nezasvätil svoju existenciu písaniu diel o živote na preriách.“*⁶²

---

⁶¹ Malaqinfu: „okrídlený kôň literárneho kruhu“ cvála po literárnych „pastvinách“ [online]. 05.09.2017 [cit. 2019-02-14]. Dostupné z: http://blog.sina.com.cn/s/blog_4fc7197d0102xfbl.html

⁶² Prvý známy spisovateľ mongolskej menšinovej príslušnosti v Číne Malaqinfu [online]. [cit. 2019-02-14]. Dostupné z: <https://www.xzbu.com/1/view-13177537.htm>

2. Výklad motívov

Následná praktická časť diplomovej práce je zameraná na výklad jednotlivých motívov vo vybraných dielach Zhang Chengzhiho, Jiang Ronga a Malaqinfu. Ešte predtým než sa pustím do rozboru ukážok, bližšie si vysvetlíme pojem „vnútorný orientalizmus“.

V dôsledku represívnej Kultúrnej revolúcie a prílivom cudzej zahraničnej kultúry vzniklo prázdno v hĺbke čínskeho nacionálneho cítenia. Mnoho jednotlivcov sa uchýlilo k spoznávaní tradícií menšinových obyvateľov žijúcich na periférii štátu. Kultúra a ľudové zvyky sa v týchto oblastiach nevytratil tak ako v čínskych mestách a dedinách, preto v nich spisovatelia hľadali inšpiráciu, nakoľko verili, že menšinové regióny tvoria akési rezervoáre pretrvávajúcej kultúrnej autenticity. Časom však začalo dochádzať k javu, ktorý sa dostal do povedomia ľudí pod názvom „vnútorný orientalizmus“. Ideu „vnútorného orientalizmu“ prvýkrát uviedla Louisa Schein (1997) na základe pozorovania zvyklostí v rámci ČĽR vzťahujúcim sa k fascinácii etnických Číňanov nad „exotickými“ menšinovými skupinami žijúcimi na ich území.⁶³ „Vnútorný orientalizmus“ sa stal primárnou formou analýzy každej kultúry zahrňujúcej menšinové národnosti, a preto Hani, najpočetnejšia etnická skupina v Číne, považujú ostatné etnické menšiny za niekoho „Iného“ aj napriek tomu, že niektoré ich zvyky a tradície boli Hanmi privlastnené a včlenené ako elementy čínskej kultúry.⁶⁴ Orientalizmus vytvára „inakosť“ a tvorí základ národnej identity. Z geografického hľadiska orientalizmus využíva priestor na vyčlenenie etnických skupín, ktoré sú podradené štátu, produkujú národnú identitu so žiadúcimi vlastnosťami a príslušníci takejto menšinovej skupiny môžu zažívať duálnu príslušnosť k svojej vlastnej etnickej vrstve, ako aj k národnostnému „Ja“.⁶⁵

Etnickí Číňania hľadajú na menšinové národnosti v rámci ČĽR podobne ako Západ na Orient. V mnohom Hanom chýba hlbšie pochopenie pre odlišnú kultúru, a tak vznikali aj rôzne literárne diela, ktorých myšlienka obsahuje prvky zidealizovaného

---

⁶³ SCHEIN, „Gender and Internal Orientalism in China“ (str. 70, 72).

⁶⁴ *ibid* (str. 73).

⁶⁵ JANSSON, David R. Internal orientalism in America: W.J. Cash's *The Mind of the South* and the spatial construction of American national identity. *Political Geography* [online]. Pergamon, 2003, (22), 293–316 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: https://ac.els-cdn.com/S0962629802000987/1-s2.0-S0962629802000987-main.pdf?_tid=5547b6fa-d4e9-4cec-91dd-5b20c7fa2f71&acdnat=1548455521_09ec7d197e04cc2bff7e7b42cd11263a (str. 296, 297).

pohľadu na danú etnickú skupinu. V rozbere motívov nasledovných diel sa stotožňujem s jedným z troch hlavných vzorov, definovaných Kamilou Hladíkovou v článku „Xizang xin xiaoshuo: Can Chinese literature be Tibetan?“ (2018) charakterizujúcim čínske vnímanie Tibetánov, t. j. zromantizovanosť, kedy dochádza v dielach autorov k idealistickému zachyteniu krajiny a okolitej čarovnej atmosféry.⁶⁶ Na základe spomínaných bodov objasňujúcich ideu „vnútorného orientizmu“ v rámci Číny, sa v nasledujúcich stranách posnažím vylíčiť zromantizovaný pohľad dvoch autorov na etnickú menšinu Mongolov v ich literárnej tvorbe, a dokázať tak prítomnosť „vnútorného orientizmu“.

2.1. Motív prírody

Motív prírody a životného prostredia je veľmi výrazný v obidvoch vybraných dielach Zhang Chengzhiho, ale predovšetkým v *Toteme vlka* od Jiang Ronga. Dej všetkých príbehov sa odohráva v tretej najväčšej územnej jednotke ČLR, t. j. autonómnej oblasti Vnútorné Mongolsko (ZZ: 内蒙古自治区, PY: *Nèi Měnggǔ Zìzhìqū*) nachádzajúcej sa na severe štátu.

„Medzi nebom a zemou, od pradávnych čias existujú rozpínajúce sa zelené pláne, bičované rok za rokom krutým mrazom a neúprosnou horúčavou po nespočetné storočia. Vtedy sa muž stal neoblomným, nepotlačiteľným a odvážnym, pričom všetko čo nosil na dne srdca bolo zahalené chladnou mužskou rozvahou.“⁶⁷

Mongolské etnikum má tisícročnú históriu, počas ktorej sa kočovní nomádi preháňali po stepnatých pláňach Strednej Ázie a Mongolska a dobývali, či rabovali územia nájazdami. Až do súčasnosti pretrváva v povedomí ľudí predstava o Mongolsku ako o trávnatých pastvinách plných oviec a jazdcoch na koňoch, modrej oblohe a bielych oblakoch. Jedna starobylá pieseň znie: „*Nebo je sivé, otvorené priestranstvá*

---

⁶⁶ HLADÍKOVÁ, Kamila. „Xizang xin xiaoshuo: Can Chinese literature be Tibetan?“. Sankt Peterburg: Petrohradská štátna univerzita, 2018, 21-41. (str. 26).

⁶⁷ ZHANG, Chengzhi. *The black steed*. Prekl. Stephen FLEMING. Beijing: Panda Books, 1990. ISBN 0-8351-2077-5. (str. 10).

sú šíre, tráva sa ohýba v ševeliacom vetre a stáda sú v dohľadne.“⁶⁸ Nespútaná krajina ustavične priťahovala pozornosť, a preto sa nemožno diviť, že jej niektorí autori zasvätili mnohé zo svojich diel, ba dokonca aj celý život.

Diela Zhang Chengzhiho oplývajú mnohými malebnými opismi prírody, metaforickým vyobrazením života na pastvinách a neutíchajúcou láskou k matke. Či sa jedná o krásy letných zelených stepí alebo ukrutnosti zimných snehových fujavíc, Zhang nešetří obrazným opisom a vyličuje situáciu skôr v zromantizovanom štýle ako reálnom. Viac než v jeho prvej poviedke *Prečo kočovníci ospevujú matky*, je motív prírody badateľný v *Čiernom žrebcovi*. Avšak aj v prvom diele možno nájsť kontrastné opisy teplých a chladných dní: „*Naša step bola tak krásna. Bielučičké jurty boli roztrúsené na zelenej letnej pastvine; ovčie stádo s mladými jahniatkami sa zrazu rozpráhalo, až to vyzeralo akoby sa po tráve pozvoľna kotúľali trblietavé biele perly; pri vchodoch do jurt boli priviazané mocné a rýchle vojenské kone (...)*“⁶⁹, oproti ľadovému zimnému obdobiu, kedy situáciu opísal nasledovne: „*Tunajšia fujavica je ako divoké monštrum (...) Stačí ak vykročíš von z jurty, a hneď ťa obalí biela prikrývka. Cítiš sa pritom akoby si vkročil do pekla, kde iba kričíš a kričíš. Sužujú ťa pichľavé snehové vločky, tak studené a bolestivé, v momente, keď ti narážajú do tváre. Prejdeš iba pár krokov a už za sebou nenájdeš ani len vchod do obydlija.*“⁷⁰

Vnútorne Mongolsko je známe predovšetkým svojimi rozsiahlymi prériami s markantnými letnými a zimnými výkyvmi teplôt. Región sa rozprestiera v zemepisných šírkach od úrovne Pekingu až po najsevernejší bod provincie Heilongjiang. Jeho povrch je zväčša tvorený náhornou rovinou v priemernej výške okolo 1000-2000 m. n. m. s nížinami, pohoriami a sprašovými či púštnymi oblasťami spôsobujúcimi sprašové búrky tiahnuce sa stovky kilometrov až po Peking. Zaujímavé je, že autor Zhang Chengzhi sa o púštnych búrkach ani v jednom diele nezmiene. Naopak Jiang Rong v závere svojho románu opisuje zásahy etnických Číňanov do prírodného prostredia Vnútrného Mongolska, a tým aj vysvetľuje pôvod tvorby nových púštnych oblastí. K Jiang Rongovej tvorbe sa dostanem ešte neskôr, najprv sa idem pozrieť na Zhangovho *Čierneho žrebca*.

---

⁶⁸ HAYS, Jeffrey. „MONGOLS (MONGOLIANS) IN CHINA“. www.factsanddetails.com [online]. Jún 2015 [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://factsanddetails.com/china/cat5/sub88/item1687.html>

⁶⁹ ZHANG, Chengzhi. *Prečo kočovníci ospevujú matky* [online]. 02.07.2017 [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: http://www.360doc.com/content/17/07/02/17/31655471_668233440.shtml

⁷⁰ *ibid*

Čierny žrebec je jedno z dvoch diel spisovateľa Zhang Chengzhiho, ktoré používam pri analýze vo svojej diplomovej práci. Je to príbeh dlhšieho rozsahu ako *Prečo kočovníci ospevujú matky* a tematikou je zameraný primárne na osud dvoch ľudí, vyrastajúcich spolu ako deti, zasnúbených v ranom veku, ale ktorých cesty sa rozišli a už viac nespojili. Symbolom lásky medzi hlavnou mužskou postavou, Bayanbulagom, a hlavnou ženskou postavou, Somiyou, je čierny žrebec, podľa ktorého dielo dostalo svoj názov. Odohráva sa na opustenej pastvine blízko rieky Bergen, kde chlapec Bayanbulag v detstve prvý krát stretol Somiyu a spolu vyrástli u jej babičky. Rovnakým štýlom ako v poviedke *Prečo kočovníci ospevujú matky* aj v tomto diele autor používa dlhé opisné pasáže prírody, aby prebudil v čitateľovi fantáziu, a ten si tak mohol predstaviť krásy prostredia, v ktorom sa príbeh odohráva. „Na brehu rieky, na mokrej pôde plnej trsov trávy, rástli zhluky trstia s chlpatými bielymi maňuškami. Divoké husi gagotali vznešeným spevom (...) niektoré kvákali najedovano, niektoré škriekali naradovane, krídlami špliechajúc spršky vody z rieky a udupávajúc trstie až dokým vzduch nebol plný praskajúcich zvukov.“⁷¹ Zhang Chengzhi vykresľuje krajinu v najvznešenejšom svetle, plnom okúzľujúcich momentov, v ktorom je raj žiť. „Všetci traja, mladí aj starí, sme sedeli okolo ohniska a rozprávali sa. Breh rieky bol prikrytý zelenkavou hmlou a jasné oranžové iskry tancovali medzi červenými plameňmi zohrievajúcimi naše telá.“⁷² Idylka medzi babičkou a dvomi deťmi kontrastuje so situáciou vtedajšej doby prevládajúcej na mongolských stepiach. Pomery vládnuce pred vyše päťdesiatimi rokmi vo Vnútrnom Mongolsku boli značne odlišné. Za prvé, pastiersky život si vyžaduje mužského rodinného príslušníka, ktorý by sa staral o stádo a zaopatroval rodinu. V celom diele nie je jediná zmienka o babičkinom manželovi alebo inom mužovi, ktorý by jej ešte počas života zaobstaral živobytie. Z čoho starenka s dvomi malými deťmi dokázali vyžiť dlhé roky? V príbehu sa spomína, že mali kravy, ktoré babka dojila, no žeby sa ona a dve malé deti z toho dokázali uživiť? Za druhé, dej, kedy žijú deti s babičkou sa výlučne odohráva na jednom mieste. Kde spisovateľ zabudol na ten špecifický nomádsky kočovný život a presúvanie sa z paše na pašu spolu so sťahovaním jurty pri každom pohybe? Zhang spravil zo svojho diela veľmi zidealizovanú predstavu miestneho sveta, jednoduchý a pohodový život troch ľudí pod jednou strechou. Predpokladám, že práve kvôli hlavnej téme celého diela, láske medzi chlapcom a dievčaťom, ktorých symbolom nerozlučnosti sa stali čierny kôň a rieka

---

⁷¹ ZHANG, *The black steed* (str. 14).

⁷² *ibid* (str. 36).

Bergen, sa autor pokúšal aj celkový pastiersky život vyličiť čo najidylickejšie. Atmosféra sa po odchode Bayanbulaga z pastvín za štúdiom značne zmenila a opis prírody, síce stále kúzelný, odráža náladu a pocity hlavnej postavy. „*Večer sa už blížil (...) Blednúce slnko, čoskoro zapadajúce za horizont, zalialo červeňou spodnú časť oblakov (...) Večerná hmla zľahka sa vznášajúc spojila s dymom z večerných ohňov v ďalekej kotline (...) vietor sa vkradol do môjho srdca ako ľadová voda (...) Zarmútený a odhodlaný som mieril na západ ako staroveký jazdec približujúci sa svojej poslednej hodinke.*“⁷³ So smutným podtónom je vykreslená situácia aj na konci príbehu, keď sa hlavná postava lúči so svojou starou nenaplnenou láskou: „*To ráno sa tesne nad hladinou jazera plazila hrubá biela hmla. Daždivé oblaky nad hlavou boli natiiahnuté v dlhých úzkych pásoch, ktoré sa spojili s hmlou na jazere na zväeternej strane údolia. A teraz veľký bledý kruh ranného slnka potichu vychádzal spoza opony ťahajúcej sa na oblohe, vyslal lúč nejasného červeného svetla, ktoré preniklo pohybujúcou sa hmlou a šikmo pristalo na pokojnom modrom povrchu jazera.*“⁷⁴ Aj napriek nie príliš šťastnému koncu dvoch ľudských duší, Zhang nešetril slovami pri zveličení situácie a použil pri nej svoju najsilnejšiu zbraň – talent na opisné pasáže, ktorými naplno vtiahol čitateľa do deja. Hoci sa jeho príbehy čítajú s ľahkosťou, prevláda v nich práve Zhangovi blízky romantický pohľad na autonómnu oblasť, kde strávil niekoľko rokov svojho života. Aj napriek ťažkým životným podmienkam v mongolskom stepnom prostredí, si každý človek zamiluje jeho krásu spojenú so smelými jazdcami na svojich zdatných koníkoch. Miestni ľudia sú veľmi pohostinní a privítajú aj cudzinca, ktorý neovláda ich jazyk.⁷⁵ Už pri skúmaní prvého motívu možno vidieť dôkaz o tom, že autor, pravdepodobne vedome, využíva literatúru na zachytenie krajiny obklopujúcej inú kultúru, a tým sa dostávam k podstate vyššie spomínaného „vnútornému orientalizmu“, ktorým Zhang podáva svoj pohľad na mongolskú step.

Druhým dielom, kde je motív prírody veľmi zreteľný je *Totem vlka* od Jiang Ronga. Román je témou zameraný predovšetkým na kritiku čínskej kultúry a nalievavému volaniu na ľudstvo ohľadne ochrany životného prostredia. Zelené trávnaté pastviny – symbol Vnútorného Mongolska, sa pomaly a bohužiaľ

---

⁷³ ZHANG, *The black steed* (str. 27).

⁷⁴ *ibid* (str. 98).

⁷⁵ BUXTON, L. H. Dudley. „The Inhabitants of Inner Mongolia“. *The Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland* [online]. Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland, 1926, (56), 143-161 [cit. 2019-04-03]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/2843605> (str. 145, 146).

pravdepodobne aj nenávratne vytrácajú z tohto regiónu. Krásna príroda, ktorú tak skvostne zveličil Zhang Chengzhi vo svojej tvorbe, si podmanila srdce aj ďalšieho spisovateľa. Od kedy Jiang Rong strávil medzi nomádmi dlhých 11 rokov, trvalo ešte pár desiatok rokov, dokým spísal svoj román do konečnej podoby. Jeho stvárnenie mongolskej stepi náchylnej na krehkú rovnováhu medzi ľuďmi a ich prostredím, prilákalo po svojej publikácii také množstvo čitateľov, až sa román dostal na prednú priečku najpredávanejších kníh v Číne hneď po Maovej *Rudej knižke*.

Podobne ako Zhang Chengzhi, zahrnul Jiang Rong medzi svoje stránky aj dlhé odstavce zachytávajúce opis prírodných živlov a divokých zvierat. V úvode niekoľkých kapitol sa nachádza práve takéto vyobrazenie daného momentu: „*Ťažké mraky prekročili obzor severnej hranice a nezadržateľne sa valili ďalej priamo na blankytnú oblohu a ako dravý hustý čierny dym kalili nebeskú modrosť (...) Poletujúce vločky v šikmo dopadajúcom slnečnom svite iskrili ako obrovský nájazd miliónov hladných kobyliek, trepotali krídelkami a vrhali sa na úrodnú pastvinu (...) Křdel' hrdzavých piesočných jarabíc vyletel so šuchotom z mladiny osík, pripomínajúcich zhuk bielych korálov. Jarabice striasli z krov zamatový sneh a odhalili tak pôvodnú sčervenajúcu farbu.*“⁷⁶, či opis zachytávajúci čarovný moment a malebnú krajinu novo objavenej panenskej pastviny, ktorej sa ruka človeka ešte nestihla dotknúť: „*(...) tak čarokrásnu, že z toho až zrak prechádzal. Bola tak úchvatná, že sa ani neodvažoval urobiť ďalší krok a vstúpiť priamo na ňu (...) Hory hýrili najrôznejšími farbami, od odtieňov tmavo a svetlo zelenej cez hnedú, tmavo červenú, modrú a fialovú sa zoskupovali vo farebných vlnách do diaľky, až splynuli s ružovými mrakmi na obzore (...) Uprostred údolia bolo labutie jazero, ktoré Chena úplne očarovalo. Na šírej vodnej hladine lemovanej hustým zeleným rákosím uvidel ďalekohľadom asi dvanásť bielych labutí ako sa vznášene a kľudne vznášajú ako v nadpozemskom raji.*“⁷⁷ Takúto podobizeň krajiny zachytáva Jiang v románe ešte pred hromadným príchodom Hanov na mongolskú step za účelom zúrodnenia pôdy a poľnohospodárskeho rastu. Čím to je, že obaja spisovatelia, aj Zhang Chengzhi aj Jiang Rong boli fascinovaní divokou krajinou? Myslím si, že odpoveď leží v ich meštiackom živote pred príchodom do Vnútorného Mongolska. Obidvaja autori vyrastali v mestskom prostredí, obidvaja sa zúčastnili Kultúrnej revolúcie ako Rudí gardisti a obaja sa rozhodli utiecť od šialenstva čo najďalej. Pomerne pokojný a vľúdny

---

⁷⁶ ŽUNĀ, Ťiang. *Totem vlka. Prekl. Zuzana LI*. Praha: Rybka Publishers, 2010. ISBN 978-80-87067-55-0. (str. 72, 90).

⁷⁷ *ibid* (str. 254, 255).

život v tvorbe Zhanga alebo dobrodružné a strhujúce situácie v románe Jianga možno zlúčiť dokopy pokiaľ beriem v úvahu pôvod oboch autorov. Zatiaľ čo Zhang Chengzhi sa snaží vo svojich dielach okúzliť čitateľa krásnou krajinou a ideálnym miestom pre život vďaka jej dobrotivým obyvateľom, Jiang Rong sa usiluje napínavými pasážami a dojímavými momentami vzbudiť v človeku súcit s nastávajúcimi pohromami, ktoré sa valia na step a mongolských ľudí. Či už jedným alebo druhým spôsobom, motív prírody je zásadný v oboch prípadoch, kedy spisovatelia poznali okrem hanskej kultúry inú a mali potrebu sa o túto skúsenosť podeliť s ostatnými etnickými Číňanmi žijúcimi v mestách v uzavretej čínskej konfuciánskej spoločnosti.

2.2. Motív sociálneho života

Autonómna oblasť Vnútorne Mongolsko bola vďaka sovietskej pomoci založená v roku 1947 po skončení Druhej svetovej vojny. Týmto krokom Čína znovu získala územie Mandžuska a takmer všetky oblasti na pohraničí Číny obývané Mongolmi boli pridružené do tohto regiónu. Komunistická strana Číny chcela vo Vnútorne Mongolsku zaviesť dve politiky: prvá, ktorá sa dodatočne zrušila, mala za úlohu vyzdvihnúť mongolské politické povedomie prostredníctvom vzdelávania v mongolskom jazyku; druhá vyžadovala od Mongolov, aby vstúpili do KSCĽ, a tým zaistila rozvoj mongolskej kultúry odstránením chorôb decimujúcich mongolskú populáciu.⁷⁸ Prílivom hanských obyvateľov do novozriadenej autonómnej oblasti malo za následok prečíslenie miestnej populácie. V roku založenia tvorili drvivú väčšinu obyvateľstva Vnútorne Mongolska etnickí Číňania s podielom vyše 83% a Mongoli iba necelých 15%. Do dnešných dní sa počty výrazne nezmenili, Hani stále zastávajú najväčšiu časť miestneho obyvateľstva, počet Mongolov sa zvýšil približne na 17%.⁷⁹

---

⁷⁸ HYER, Paul a William HEATON. „The Cultural Revolution in Inner Mongolia“. *The China Quarterly* [online]. 1968, (36), pp. 114-128 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/652198> (str. 115).

⁷⁹ Inner Mongolia. www.en.wikipedia.org [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Inner_Mongolia#Geography

2.2.1. Hudba

Prvé tri diela, t. j. *Čierny žrebec*, *Prečo kočovníci ospevujú matky* a *Totem vlka* sú identické v jednej základnej veci: autori sú iného než mongolského pôvodu, Jiang Rong ako etnický Číňan a Zhang Chengzhi sinizovaný etnický Hui. Síce sú obaja odlišného pôvodu, predsa strávili určitý čas ako vysídlená „vzdelaná mládež“ na mongolských pastvinách medzi miestnymi ľuďmi. Snaha autorov porozumieť zvyklostiam domácich obyvateľov, ich tradíciám a sociálnym väzbám vyústila v tvorbu charakteristickú pre svoje hlboké myšlienky a polemizovanie nad určitými javmi odlišnými od kultúry Hanov a vyskytujúcimi sa práve u Mongolov. V oboch poviedkach Zhang Chengzhiho, *Čiernom žrebcovi* aj *Prečo kočovníci ospevujú matky*, sa autor už v úvode zameriava na ľudové piesne zachytávajúce pocity pastierov. Badateľne pritom vidieť očarenie až fascináciu v riadkoch písaných jeho rukou. Zhang v *Čiernom žrebcovi* hneď v prvej vete premýšľa ako je možné, že ľudia často uvažujú o pastvinách ako o kolíske romantizmu. „*Možno je to kvôli veľkej popularite pastierskych piesní (...) Kedykoľvek začujú, že pochádzam z toho sveta, tváre sa im rozjasnia zvedavosťou a v ich výraze môžem okamžite badať vábenia ako biele oblaky, čerstvé kvety, mladé dievčatá a skvelé víno. Predsa sa však zdá, že títo priatelia len ťažko skutočne pochopia náladu, ktorú piesne zachytávajú, náladu, ktorá je základnou súčasťou pastierskej psychológie.*“⁸⁰ Sám autor síce vo Vnútorom Mongolsku strávil iba niekoľko rokov, avšak aj tento čas bol dostačujúci aby sa naučil plynule rozprávať po mongolsky, a mohol tak pochopiť hlboké myšlienky obsiahnuté v miestnych ľudových piesňach. Človek nezasvätený do mongolskej kultúry by asi len s ťažkosťami hľadal pôvod, v ktorých sa piesne zrodili, a ktoré Zhang v *Čiernom žrebcovi* opisuje nasledovne: „*Tá nálada, príliš dlho utlačovaná na dne jazdcovho srdca, začína pomaly vyvierať. Chveje sa a stáva sa z nej melódia (...) nesie muzikalitu akoby stanovenú osudom – zahŕňajúcu hlboký, pomalý rytmus; melódiu plynúcu v kruhoch, tak ako život; a farbu, buď zelenú alebo modrú. Jazdci, ktorí boli potichu až príliš dlho, začnú nevedome mumlať (...)* Verte mi: toto je presný pôvod mongolských ľudových piesní.“⁸¹ Hudba bola odjakživa tesne spätá s mongolskou kultúrou, ktorá je chýrna práve láskou k spievaniu a muzike. Ľudia zvykli spievať pri oslavách, návštevách, či počas osamelých večerov na konskom chrbte. Taktiež v druhej poviedke, *Prečo kočovníci*

---

⁸⁰ ZHANG, *The black steed* (str. 9).

⁸¹ *ibid* (str. 10).

ospevujú matky, sa hneď z úvodu hlavná postava priamo prihovára čitateľovi: „Priateľu, máš rád mongolské ľudové piesne? Haolaibao je živá a zároveň jemná ako voda v horských prameňoch; pri Shuijiaoge ti vzrušením podskočí srdce rovnako ako keď počuješ trúbenie z rohu (...) Sú to piesne, ktoré už od dávna dojímajú srdcia mnohých ľudí. Každý jeden kočovník, ktorého stretnete, vám zaručene povie: Za zvuku matouqinu nám vrie krv v žilách, za zvuku matouqinu nám vzplanú srdcia.“⁸² Mongolské ľudové piesne majú vlastný unikátny štýl hudby a sú najčastejšie sprevádzané tradičnými hudobnými nástrojmi. Jedným z najznámejších a najčastejšie používaných je tzv. morin khuur alebo matouqin (ZZ: 马头琴, PY: *mǎtóuqín*) – druh huslí so slimákom (hlavou) v tvare konskej hlavy, štvorcovým telom a podlhovastým hmatníkom s dvomi strunami. Ako národný hudobný nástroj zapísaný dokonca v kultúrnom dedičstve UNESCO, je spätý s legendou o jeho vzniku: kedysi dávno žil jeden chudobný muž, ktorý mal skvelého žrebca, rýchlejšieho ako vták prekonávajúceho obrovské vzdialenosti. Jeden deň ho však našiel mŕtveho a v zármutku si z jeho kostí, šliach a chvosta vyrobil husle, na ktoré pripevnil jeho hlavu. Opierajúc sa o svojho starého kamaráta hral na morin khuur vyludzujúc zvuky podobné žrebcovm kopytám, cvalu a erdžaniu.⁸³ Matouqin je dôležitou zložkou mongolskej kultúry a neoddeliteľnou súčasťou miestneho sociálneho života tak úzko spätého s hudbou. Mongoli majú vlastné príslovie hanobiace človeka, ktorý nevie hrať na morin khuur alebo spievať, že je neľudskou bytosťou a samotní etnickí Číňania považujú Mongolov za „ľudí hudby a poézie“, ktorých vášnivý spev odráža ich pravú povahu.⁸⁴ Niet divu, že mnoho autorov „vzdelanej mládeže“ počas svojho vysídlenia do menšinových oblastí podľahlo čaru mongolského etnika. Doposiaľ nepoznané zážitky chceli predať širším vrstvám, a tak sa zrodili prvé diela zachytávajúce život mimo besnenia zúriaceho počas Kultúrnej revolúcie. Spisovatelia ako Zhang Chengzhi, natoľko uchvátení miestnou kultúrou, považovali mongolské tradície za fenomén, a preto, pravdepodobne aj nevedome, opisovali menšinové zvyklosti s takým oduševnením a zápalom, až sa ich tvorba stala akousi zromantizovanou podobou dobového života na pastvinách, ktorá uchvátila mnoho čitateľov. Vzhľadom k Zhangovmu pôvodu spojeného s utlačovaním vlastných koreňov

---

⁸² ZHANG, Chengzhi. *Prečo kočovníci ospevujú matky* [online]. 02.07.2017 [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: http://www.360doc.com/content/17/07/02/17/31655471_668233440.shtml

⁸³ Traditional music & songs. *www.discovermongolia.mn* [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <https://www.discovermongolia.mn/about-mongolia/culture-art-history/traditional-music-songs>

⁸⁴ HAYS, Jeffrey. „TRADITIONAL MONGOLIAN MUSIC“. *www.factsanddetails.com* [online]. Apríl 2016 [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://factsanddetails.com/china/cat5/sub88/entry-4593.html>

a vierovyznania v dôsledku politiky Mao Zedonga, usudzujem, že možným faktorom spôsobujúcim náruživosť, s akou opisoval odlišnú kultúru než vnútenú čínsku počas svojho detstva, je zapríčinená práve touto skutočnosťou.

2.2.2. Matka

„Šedivovlasá matka, tvoja láskyplná opatera sa podobá prvým východným líčom slnka; striebrovlasá matka, tvoja láskyplná opatera sa podobá teplému rannému slnečnému svetlu.“⁸⁵

Zhang Chengzhi sa počas svojho pobytu na pastvinách zoznámil s mnohými, pre neho ešte nepoznanými, ľudovými zvyklosťami odlišnej kultúry a rodina, u ktorej strávil dlhé roky mu pomáhala privyknuť si na nový sociálny život. Mongoli žijúci vo Vnútornej Mongolsku sú považovaní za usilovných, chytrých, úprimných a srdečných ľudí. Sú taktiež pohostinní a voči cudzincom prívetiví. Pokiaľ nejaký cestovateľ zavíta na pastviny, domáci ho privítajú vo svojej jurte a ponúknu mliečnym čajom, varenou baraninou, či mliečnym alkoholom. Všetky nové veci mladého Zhang Chengzhiho upútali natolko, že sa rozhodol dať na literárnu kariéru a podeliť sa o poznatky mongolskej menšinovej kultúry s čínskymi čitateľmi. Práve jeho prvá poviedka *Prečo kočovníci ospevujú matky* naplno podnietila toto jeho rozhodnutie a aj vďaka jej veľkému úspechu autor ďalej pokračoval v tvorbe literárnych diel.

Ako samotný názov napovedá, Zhangov príbeh *Prečo kočovníci ospevujú matky*, je dejovo zameraný predovšetkým na jej osobnosť. Muži síce v mongolskej kultúre zastávajú na priečke dominantné miesto, avšak ženy im v mnohých veciach nezaostávajú. Hoci podľa pastierskej del'by práce sa o stáda starajú prevažne muži, ženy sú taktiež skvelými jazdkyňami, ochrankyňami stád, či bojovníčkami. Ich úlohou je v prvom rade dojenie dobytky a následná výroba mliečnych produktov, šitie oblečenia a stavanie jurt. Žena mala v hierarchii Mongolov vždy vyššie postavenie a podstatne väčšiu slobodu než čínske ženy so zviazanými lilióvymi nôžkami.

Matka je jedným z hlavných námetov v mongolských piesňach. Prečo je tomu tak, sa autor poviedky snaží vysvetliť vo svojom príbehu krok za krokom od úplného začiatku. „*Rovnako ako ostatní mladí študenti z výrobného družstva, mám aj ja dve*

---

⁸⁵ ZHANG, Chengzhi. *Prečo kočovníci ospevujú matky* [online]. 02.07.2017 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: http://www.360doc.com/content/17/07/02/17/31655471_668233440.shtml

matky. Jedna z nich je moja biologická mama bývajúca v Pekingu a druhá je mongolská žijúca na pastvinách. Volám ju Eji. Podľa čínskych zvyklostí je E-ji mojou krstnou mamou, no a podľa mongolských, ma ona považuje za jej adoptívneho syna.“⁸⁶ V poviedke spisovateľ zachytáva svoj život na stepi v priebehu niekoľkých rokov, počas ktorých sa učil miestnym spôsobom, jazde na konci a mongolskému jazyku. Jeho „matka“ mu pritom pomáhala kde sa len dalo, či už sa jednalo o rozoznávanie rôznych druhov pastvín, či o starostlivosť o jeho pohodlie a teplo v neľútostných chladných podmienkach. Zhang ani pri opise stareny Eji nešetril krásnym opisom v okamihu keď: „ (...) napísal som vetu po mongolsky: „Moja E-ji je dobrá.“ Keď som jej ju prečítal, oči sa jej zaliali slzami šťastia. Svojím láskavým pohľadom sa tak veľmi podobala na mamu z Pekingu. Odložila ihlicu vyrobenú z kravskej kosti a drsnou dlaňou ma zľahka pohladila po tvári. Naklonila sa ku mne, jej striebřisté strapaté vlasy ma poštekľili na líci, a pobozkala ma na čelo.“⁸⁷ Následne sa dej presúva na jednu mimoriadnu udalosť, ktorá sa odohrala na jar v roku 1972. V tú dobu pastvinu zmietla obrovská snehová búrka, počas ktorej museli pastieri zahnať ovce na zimnú pašu. V tejto pasáži možno badať práve zmienenú húževnatosť mongolských žien, ktoré sa nezastavia ani pred prírodnými živlami, aby pomohli milujúcej rodine. Presne tak je stvárnená postava Eji snažiacej sa pomôcť svojmu „synovi“ zahnať zvieratá vo víchrici: „Na čele sa jej zračil úporný výraz. Takýto možno zazrieť iba na tvári milujúcej matky snažiacej sa zachrániť svoje dieťa. E-ji vôbec nevyzerala na 60-ročnú babičku, jej svižný žrebec ju raz-dva preniesol cez snehovú hmlu. Hrubým bičom na dobytok a neochvejným hlasom poháňala zaostávajúce ovce.“⁸⁸ Okrem tohto momentu, kedy starena preukázala svoju statočnosť, následne dôjde k situácii, kedy obetuje svoj vlastný hrubý zimný kožuch, aby ochránila „syna“ pred vetrom, ktorý sa mu votrel pod roztrhnutý kabát, pričom jej samotnej zostal iba tenký baraní kožušok. Následkom svojho činu ochrnula na obe nohy a viac nemohla chodiť. Jednako však to babičku nezlomilo a naďalej bola nápomocná svojmu okoliu. Láskavosť Eji je ďalej možné vidieť v pasáži, kedy sa dve cudzie deti popálili a starena sa za nimi ponáhľala so sladkým tofu.⁸⁹ Jej náklonnosť voči ostatným je tak výrazná, že čitateľ sa môže len čudovať, ako jedna osoba dokáže stelesniť toľko rôznych pozitívnych charakterových črt. Zhang Chengzhi stvárnil postavu stareny Eji,

---

⁸⁶ ZHANG, Chengzhi. *Prečo kočovníci ospevujú matky* [online]. 02.07.2017 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: http://www.360doc.com/content/17/07/02/17/31655471_668233440.shtml

⁸⁷ ibid

⁸⁸ ibid

⁸⁹ ibid

čo sa týka jej vnútorných vlastností, veľmi detailne, ba dokonca až príliš ideálne. Babičkin charakter je príznačný obetavosťou, starostlivosťou, láskavosťou, nápomocnosťou, húževnatosťou, optimizmom a veľkým dúškom odvahy. Toľko pozitívnych rysov v jednej osobe evokuje zidealizovaný opis daného človeka. Zhang mohol byť po svojom odchode z Vnútorného Mongolska do Pekingu zabanovaný, a to ho podnietilo napísať krátky príbeh o osobe, ktorú si v stepi vážil najviac – mongolskej matke. Podobné povahové vlastnosti v osobnosti matky je možné pozorovať aj v jeho ďalšej tvorbe, *Čiernom žrebcovi*, napísanom o tri roky neskôr.

V *Čiernom žrebcovi* nie je motív matky prvoradý, predsa len v ňom vystupujú dve postavy, ktoré osobnosť matky stvárnajú. Prvou je babička Eji (rovnaké meno ako v prvej kratšej poviedke) a druhou je Somiya. Eji, podľa autorovej poznámky, znamená v mongolčine „matka“.⁹⁰ Očividný tu je Zhangov štýl, kedy v rôznych príbehoch použil na pomenovanie dvoch osobností rovnaké meno. Somiya, druhá postava v *Čiernom žrebcovi*, je dievčatko bývajúce u Eji. Babička vystupuje iba v prvej polovici tohto diela, nakoľko neskôr umiera a váha zodpovednosti matky sa presúva na mladú Somiyu. Eji je na niekoľkých stránkach opísaná veľmi podobným štýlom ako v poviedke *Prečo kočovníci ospevujú matky*. Nechýba jej láskyplnosť, obetavosť ani rozhodnosť a tvrdohlavosť. V pasáži, keď sa v snehovej búrke narodí malé žriebä, neváha a prikrýva ho svojím kabátom, vysúša mu srst' a láskavo sa prihovára: „*Starenka si v zhone ani nič neobliekla, prikrivkala k žriebäťu, utierajúc ho dosucha svojimi rukávmi. (...) bozkávajúc na čelo (...)*“⁹¹ Najväčšmi však zapôsobí na čitateľa kapitola, v ktorej sa mladej Somiyi narodí drobunká dcéra a Eji sa jej zastáva nasledovne: „*Bud'te ticho vy hlupáci! Toto je život! Živý tvor! Po celých sedemdesiat rokov som nikdy neopustila živú bytosť narodenú na pastvine, či to bolo teľa, jahňa, mača alebo šteňa... Opustiť živého tvora – ako sa opovažuje nad tým zamýšľať? (...) Ach opustiť ju! Keby ste toto dieťa nechali dojnici, aj ona by ho umyla vlastným jazykom. Chod'te preč! (...) Nedotýkajte sa môjho drahocenného pokladu svojimi špinavými paprčami! A radšej by ste sa nemali vracat' niekoľko rokov! Po tom, čo ju vychovám v krásny kvietok, sa môžete prísť pozrieť!*“⁹² Babička predstavuje príkladnú rolu vše milujúcej matky a neochvejnej lásky ku všetkým živým tvorom. Na starenku ďalej v príbehu nadväzuje obdobne obetavá postava Somiye s dcérou výrazne menšieho vzhľadu ako normálne zdravé dieťa. V čase,

---

⁹⁰ ZHANG, *The black steed* (str. 17).

⁹¹ *ibid* (str. 21).

⁹² *ibid* (str. 65).

keď bol Bayanbulag na študijnom pobyte, Somiyu znásilnil jeden muž. Keď to po príchode domov Bayanbulag zistil, nedokázal žiť s vedomím, že jeho snúbenica bude mať dieťa niekoho iného, avšak Somiya sa zaťato bránila: „*To dieťa! Moje dieťa! Nechaj ma na pokoji!*“⁹³ Nechcela oňho prísť ani kvôli Bayanbulagovi, a tak sa rozhodol odísť od nej aj od babičky Eji. Odlúčení boli ďalších deväť rokov, medzičasom Zhang opísal situáciu, kedy badať veľkú obetavosť Somiye kvôli svojej dcére nato, aby mohla nastúpiť na základnú školu: „*Každý deň vám budem nosiť vodu, robiť čaj a variť jedlo! Budem dojiť kravy a chodiť po kravský hnoj na pastvinu, aby ste ho mohli použiť ako palivo!*“⁹⁴ Nakoniec, takmer na poslednej strane je zachytená ešte rozlúčka medzi Bayanbulagom a Somiyou, ktorá ho žiada o jednu vec: „*Ak budeš mať v budúcnosti dieťa (...) dones mi ho! (...) Keď ho vychovám, vrátim ti ho! (...) Ja už viac nemôžem mať deti, ale nedokážem to takto vydržať! Musím mať dieťa, ktoré by som mohla držať v náručí. Keď ho nemám, cítim akoby som nedokázala ďalej žiť (...) Keď sa oženiš a budeš mať moc práce, vyhovej mojej prosbe... dones ho sem! Vychovám ho do dospelosti a vrátim ti ho...*“⁹⁵ V Somiyi sú viditeľné črty matky, ktorá žije vyslovene pre svoje deti predstavujúce zmysel jej života.

Čím je spôsobená taká utkvelá myšlienka na matku v dielach Zhang Chengzhiho? Prečo ju opisuje tak náruživou a vykresľuje v najjasnejšom svetle? To by mohol byť námet pre ďalšie skúmanie zamerané výhradne na samotného spisovateľa, avšak v tejto diplomovej práci sa zameriavam predovšetkým na spôsob jeho písania, ktorý je obzvlášť príznačný svojim zromantizovaným spôsobom. Nielenže Zhangova tvorba oplýva malebnými metaforickými opismi krajiny, vlastných úvah a medziľudských vzťahov, najväčšmi ho zaujala práve osoba, s ktorou, predpokladám, strávil počas pobytu vo Vnútorom Mongolsku najviac času, jeho mongolská matka. Možno práve vďaka času, ktorý spolu strávili, sa ju snažil vo svojej tvorbe vykresliť v tej najideálnejšej podobe, ktorej kde-tu pridal aj štipku zveličených vlastností, aby ju v očiach čitateľov vylíčil čo najdokonalejšie.

---

⁹³ ZHANG, *The black steed* (str. 54).

⁹⁴ *ibid* (str. 67).

⁹⁵ *ibid* (str. 99).

2.2.3. Vzťah Mongol-Han

Vnútročné Mongolsko je autonómna oblasť najznámejšia svojimi šírmi trávnatými plochami. Okrem nich sa na severe pri okraji Mandžuska nachádzajú aj zalesnené územia a na juhu rozsiahle púštne oblasti. Situácia sa v tomto regióne za posledných vyše 50 rokov výrazne zmenila, a to najmä zásahom etnických Číňanov do životného štýlu miestnych obyvateľov. Ešte pred mohutným prílivom Hanov, započatom po ustanovení autonómnej oblasti, bol tamojší mongolský život charakteristický predovšetkým sezónnym sťahovaním pastierov na nové paše pre svoj dobytok a pojem „ustálenosti“ im bol cudzí: „(...) nepoznali význam slova *permanentnosť* a boli schopní presťahovať sa doslova za niekoľko minút.“⁹⁶

Pastviny a príroda vo Vnútročnom Mongolsku utrpeli veľké škody zásahom etnických Číňanov a ich poľnohospodárskou kultúrou už od dôb poslednej dynastie Qing (1644-1911) a Čínskej republiky (1911-1949). Aj napriek vyhláske Komunistickej strany z roku 1948 o ochrane stepi a rešpektovaní životného štýlu Mongolov⁹⁷, mali následné komunistické kampane, ktorých vplyv dosahoval až do Vnútročného Mongolska, za následok veľké konflikty medzi etnickými Mongolmi a Číňanmi. Mongoli, kočovno-pastiersky národ, ktorí vo svojej histórii obliehal Čínu niekoľko krát, sa mali podmaniť Hanom, vzdať sa svojho spôsobu života a držať krok s nehoráznymi nárokmi maovej politiky v Číne. To pochopiteľne viedlo ku konfliktom medzi oboma etnikami, pričom podľa článku „The Cultural Revolution in Inner Mongolia“ (1968), v zrážke novo zriadeného politického systému a úsilíu Maoistov zmocniť sa vlády, hrala dôležitú úlohu hodnota „miestneho nacionalizmu“ medzi obyvateľmi mongolskej menšiny.⁹⁸ Spočiatku sa čínski komunisti snažili presídľovať Hanov do Vnútročného Mongolska pomalým tempom a pomocou politiky „Bez boja“, v dobe medzi rokmi 1947-1957, sa vyhnúť vzdoru nomádov. Jednako však sa Hani stretli s odporom takmer pri každom zavedenom komunistickom programe v mongolskom regióne, čo nakoniec viedlo k upusteniu politiky „Bez boja“ na začiatku kampane Veľkého skoku vpred (ZZ: 大跃进, PY: *Dàyuèjìn*) v roku 1958. Okrem nehorázneho narušovania chodu miestneho

---

⁹⁶ BUXTON, „The Inhabitants of Inner Mongolia.“ (str. 145).

⁹⁷ JIANG, Hong. „Grassland management and views of nature in China since 1949: regional policies and local changes in Uxin Ju, Inner Mongolia“. *Geoforum* [online]. ScienceDirect, 2005, (36), 641-653 [cit. 2019-04-03]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2004.10.006> (str. 643).

⁹⁸ HYER, HEATON. „The Cultural Revolution in Inner Mongolia“ (str. 114).

života a povinnej výučby čínskeho jazyka na základných školách, nomádov ešte väčšmi vyviedol z miery rastúci počet Hanov oproti Mongolom v pastierskych oblastiach, ktorý do roku 1960 vzrástol na pomer 9:1, čo považovali za akt sinizácie.⁹⁹ Najväčšou konfrontáciou v zasahovaní Hanov do mongolského územia sa však stala otázka poľnohospodárstva. Početné pôdy boli sprístupnené čínskym roľníkom a mongolské pastierstvo sa tak začalo utláčať do pozadia. Vyhocovanie situácie bolo odštartované v roku 1966, kedy 16. apríla Predsedníctvo Severnej Číny (ZZ: 华北党局, PY: *Huáběi dǎngjú*) vydalo prehlásenie, že Kultúrna revolúcia sa musí zaviesť vo Vnútorom Mongolsku spolu s hnutím na propagáciu učenia Mao Zedongových myšlienok. Od augusta toho istého roku sa začali Rudé gardy presúvať do Vnútroňého Mongolska a zahájili kampaň za zničenie Štyroch prežitkov (ZZ: 四旧, PY: *Sì jiù*).¹⁰⁰

„Ako sa hovorí, tu bolo „nebo vysoko, cisár ďaleko“, a tak šialenstvo Rudých gárd, ktoré usilovne odstraňovali „štyri prežitky“, teda staré myšlienky, starú kultúru, staré obyčaje a staré návyky, našťastie jurtu deda Biliga ešte nezasiahlo.“¹⁰¹

Presne v tomto období odišiel mladý Jiang Rong s prvou skupinou študentov za pastiermi oviec na pohraničie autonómnej oblasti, kde strávil dlhých 11 rokov. Ako sám spomína: *„Ludia žili v tomto kraji stále ako prostí kočovníci (...) Hustota populácie bola nízka. Keď sme prišli, bolo tu iba 800 ľudí.“¹⁰²* Autor mal teda na začiatku pobytu možnosť okúsiť na vlastnú kožu doposiaľ nepoznaný pastiersky život medzi skromnými mongolskými nomádmi, ku ktorým ešte čínska hanská kultúra nestačila preniknúť. Táto etapa života v ňom zanechala hlboký dojem, čo ho následne priviedlo k myšlienke napísať o svojich zážitkoch knihu.

Dielo *Totem vlka* predstavuje kritiku labilnej čínskej konfuciánskej kultúry oproti silnej a húževnatej náture mongolských potomkov Džingischána. Svedčia o tom mnohé príklady v románe, z ktorých si niekoľko ukážeme. Sotva čitateľ pretočí list na druhú stranu, už narazí na krásny príklad mongolského opovrhovania Hanov: *„Ty si ale vystrašený! Ste ako ovce. Strach z vlkov vám koluje v tej vašej čínskej krvi. Teraz už chápem, prečo tu v stepi, vy Čiňania, vždy prehráte.“¹⁰³* Román je pretkaný podobnými

---

⁹⁹ HYER, HEATON. „The Cultural Revolution in Inner Mongolia“ (str. 116, 117).

¹⁰⁰ *ibid* (str. 119, 120).

¹⁰¹ ŽUNG, *Totem vlka* (str. 27).

¹⁰² *ibid*. (str. 571).

¹⁰³ *ibid* (str. 10).

narážkami na „ovčiu povahu“ čínskej spoločnosti, kde autor prostredníctvom replík niekoľkých vybraných mongolských postáv v románe, otvorene pohŕda svojou vlastnou rodnou kultúrou. Môžem predpokladať, že Jiang pochopil zmýšľanie národa kočovných nomádov, ktorých životný štýl tak upútal jeho pozornosť, a preto sa vo svojom diele nevyhýba otvorenej kritike hanskej civilizácie už od jej fundamentálnych základov, ako napríklad konfucianizmu, či poľnohospodárstva: „Čínske poľnohospodárstvo je založené na kludnej práci v mieri a nemá rado konkurenčné boje. Naše konfuciánske zásady kladú dôraz na podriadenosť, rešpekt k postaveniu, bezpodmienečnú poslušnosť (...) Čínske poľnohospodárstvo a konfuciánska kultúra zmäkčili povahu čínskeho národa (...) Čína sa uzavrela do seba.“¹⁰⁴ Z týchto dvoch príkladov možno usúdiť, že Jiang Rong sa pravdepodobne stotožnil s presvedčením mongolských pastierov o chode života v stepi, čím následne prišiel k názoru, že nomádi vo Vnútrnom Mongolsku vedú ideálny život v harmónii s prírodou. Spisovateľ v románe mimoriadne stráni etniku vyznávajúcemu „vlčí totem“ a idealizuje ich správanie a jednanie, naproti odsudzovaniu pokorného chovania etnických Číňanov. Nadradenosť Hanov nad zvyšnými etnickými menšinami žijúcimi na území ČĽR, vrátane Mongolov, prevrátil hore nohami a na vyššiu priečku umiestnil nomádskych kočovníkov, ktorí si vďaka náročnému životnému štýlu zachovali bojovnosť, húževnatosť a schopnosť prežiť aj v neľahkých podmienkach.

„*My Mongoli sme tiež boli zoslaní nebesami chrániť step. Bez stepi by neboli Mongoli a bez nás by nebola step.*“¹⁰⁵

Druhým základovým pilierom, na ktorom *Totem vlka* stavia, okrem kritiky čínskej kultúry, je naliehavá výzva na ochranu životného prostredia. Táto apelácia je obzvlášť viditeľná v motíve prírody, pokiaľ by som sa zameriavala práve na ňu, avšak tá nie je predmetom môjho skúmania. Predsa len je okrajovo postrehnuteľná aj v danom motíve, a to v odlišnosti medzi pastierskymi Mongolmi a poľnohospodárskymi Hanmi, kde nomádi žijú v harmónii s prírodou, zatiaľ čo etnickí Číňania, udržiujúc krok s ekonomickým rastom zeme, nehľadajú na životné prostredie. Tu sa dostávam k ďalšiemu príkladu, v ktorom Jiang Rong odsudzuje chovanie Hanov voči prírode vo Vnútrnom Mongolsku počas maovej vlády, tento krát, prostredníctvom zveličovania postavy v románe – starého mongolského pastiera.

---

¹⁰⁴ ŽUNG, *Totem vlka* (str. 320).

¹⁰⁵ *ibid* (str. 133).

Jednou z ústredných postáv vystupujúcich v deji je starec Bilig, ktorý sprevádza hlavného hrdinu, čínskeho študenta Chen Zhena, počas jeho pobytu vo Vnútorom Mongolsku a zaúča ho miestnym zvyklostiam. Okrem lovu a živobytia mu počas celého pobytu medzi nomádmi vysvetľuje krehké zákonitosti prírody, ktoré v stepi panujú, a ako aj to najmenšie prečíslenie ktoréhokoľvek druhú zvierat môže túto rovnováhu narušiť. Snaží sa Chenovi vštiepiť základné pravidlá kolobehu života, v ktorom nie zviera, či človek dominuje na prvej priečke, ale práve tráva a hojnosť pastvín je rozhodujúcim faktorom prežitia celej stepi. „*Čo tráva nie je život? Step nie je život? V mongolskej stepi sú tráva a step tým najväčším životom, tie ostatné sú len malé životy, ktorých prežitie závisí na tom veľkom (...) A tráva? (...) je nepredstaviteľne krehká (...) Pravi Mongoli najviac opatrujú traviny a step.*“¹⁰⁶ Zdrojom života nomádskej kultúry sú bujné zelené pastviny, ktoré pokladajú za najväčší poklad matky zeme. Ded Bilig predstavuje osobnosť duchovného aj telesného ochrancu stepi a všetkého živého tvorstva vyskytujúceho sa na pastvinách. Nasvedčuje tomu aj pasáž, kedy s lovcami išli vyhrabať vlčiu korisť, nahnané gazely do vysokého snehu, z ktorých objavili jednu gravidnú samicu. Starec ju nezabil, ale pustil na slobodu, aj napriek tomu, že gazely požierajú najviac trávy a tým škodia pastvinám. „*V stepi je každý život drahý, musíme si vzájomne pomáhať.*“¹⁰⁷ Román je poprepletaný mnohými dôležitými radami od Biliga, na ktorého Chen Zhen vzhliada ako na svojho mentora a mongolského otca. Nielenže sa starec stavia vždy na stranu prírody, ale tiež je zástancom stepných odvekých nepriateľov – vlkov, za čo si vyslúžil od etnických Číňanov neprívetivé správanie, kým Mongoli stáli na jeho strane a verili jeho úsudku.

Mongolskí pastieri na čele s dedom Biligom sú perom Jiang Rong pomerne zidealizovaní, oproti stereotypným a ignorantským prísťahovalcom Hanom. Je pravda, že etniká žijúce v menej vyspelých oblastiach zeme, majú odlišný názor na chod života, predsa však je dielo plné narážok na skvelú až dokonalú nomádsku kultúru, ktorá v mnohom predbehla čínsku. Toto je ďalší krásny príklad toho ako Jiang zromantizoval miestny spôsob života, a tak sa v diele objavil dôkaz o existencii „vnútorného orientalizmu“ z pohľadu čínskeho spisovateľa.

---

¹⁰⁶ ŽUNG, *Totem vlka* (str. 52).

¹⁰⁷ *ibid* (str. 51).

2.3. Motív náboženstva

2.3.1. Budhizmus

Tibetský budhizmus je považovaný za jedno z tradičných vierovyznaní v Mongolsku, ktoré sa sem dostalo až začiatkom 13. storočia. Prvým, kto priniesol vieru do krajiny bol tibetský láma sekty Sakya počas vlády Chána Ögödeia (1186-1241) a budhizmus sa tešil veľkému rozmachu v období dynastie Yuan (1271-1368).¹⁰⁸ Najvyšší vrchol avšak dosiahol až počas dynastie Qing, kedy sa vystavalo množstvo budhistických chrámov a viera začala utláčať pôvodný šamanizmus do úzadia. Počas dynastií Ming a Qing počet mníchov vzrástol na približne 1/3 obyvateľstva a budhistickí lámovia získali veľkú moc. Mongolsko a Tibet udržiavali silné vzťahy, nakoľko sa štvrtým Dalai Lámom stal práve Mongol a mongolskí Živí Budhovia sa dokonca narodili v Tibete.¹⁰⁹

Po úpadku poslednej čínskej dynastie a konci nasledujúcej Čínskej republiky sa k moci dostali komunisti, ktorých politika prerušila zlaté časy budhistov vo Vnútorom Mongolsku. Náboženské zvyky a tradície neboli vonkajšími vplyvmi narušované až do japonskej okupácie v 30-tych rokoch 20. storočia a neskoršieho ustanovenia Autonómnej oblasti Vnútorého Mongolska čínskou vládou. Pred rokom 1958 tu existovalo približne 700 chrámov, no do súčasnosti sa zachovalo už iba 36, ktoré zostali slúžiť prevažne ako múzeá. Napriek tomu sa medzi mongolským obyvateľstvom ešte aj dnes nájde zhruba 2800 mníchov.¹¹⁰ Počas Kultúrnej revolúcie bolo zničené veľké množstvo budhistických chrámov, zakázaná bola tlač a publikácia akýchkoľvek budhistických materiálov, avšak po liberalizácii v roku 1979 bolo znovuoživenie kláštorov umožnené. Po úpadku Sovietskeho bloku sa mongolskí vyznávači budhizmu znovu dočkali náboženskej slobody a od roku 1990 Komunistická strana Číny tiež

---

¹⁰⁸ WALLACE, Vesna A. *Buddhism in Mongolian History, Culture, and Society*. New York: Oxford University Press, 2015. ISBN 978-0-19-995864-1. (str. 281).

¹⁰⁹ HAYS, Jeffrey. „TIBETAN BUDDHISM IN MONGOLIA“ *www.factsanddetails.com* [online]. 2008 [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: http://factsanddetails.com/central-asia/Mongolia/sub8_2b/entry-4574.html

¹¹⁰ Buddhism in the Mongol Regions of China 1994: The Situation of Tibetan Buddhism in Inner Mongolia 1994 [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://studybuddhism.com/en/advanced-studies/history-culture/buddhism-in-mongolia/buddhism-in-the-mongol-regions-of-china-1994/the-situation-of-tibetan-buddhism-in-inner-mongolia-1994>

začala tolerovať budhistické chrámy, i keď s kontrolou nad vzdelávaním a verejnou rozpravou.¹¹¹

Rokom 1980 po liberalizácii naviažem posledným dielom, vydanom v tomto roku, ktoré vo svojej diplomovej práci používam na výklad motívov. *Príbeh žijúceho Buddha* napísal autor a hlavný predstaviteľ menšinovej literatúry „pastvín“ Malaqinfu. Ako už bolo v kapitole venovanej spisovateľovi spomínané, Malaqinfu je čínsko-mongolského pôvodu a svoj život zasvätil písaniu diel a scenárov o mongolských pastvinách a ich obyvateľoch. Jeho príbeh použijem ako kontrastné dielo k tvorbe Zhang Chengzhiho a Jiang Ronga, ktorí síce obaja strávili značné obdobie na stepi Vnútorného Mongolska, no jednako u nich prevládol spisovateľský talent a ich diela vzbudzujú zidelaizovaného ducha prerie, než skutočný reálny život.

Príbeh žijúceho Buddha je zasadený do dlhšieho časového rozmedzia, aj napriek tomu, že život dvoch hlavných postáv, v rozpätí zhruba štyridsať rokov, sa odohráva iba na desiatich stranách. Príbeh rozpráva o dvoch chlapcoch, jeden je priamy rozprávač a druhý jeho kamarát z detstva Malacha. Rozprávačovho malého priateľa vyhlásia za žijúceho Budhu, no ešte predtým než sa tak stane, chlapec Malacha neverí na bohov a v období hladu sám nabáda rozprávača, aby vyliezli na posvätné stromy a oberali z nich semená na jedenie: „*Aké posvätné stromy, prosím ťa! Kto kedy videl nejakého svätého? Ty snád áno?*“¹¹² S ľahkosťou a relatívne humorným spôsobom je opísaná aj ďalšia udalosť, kedy sa spolu, aj rozprávač aj Malacha, zabávali v rieke namiesto chytania rýb. Následný dej má rýchly spád po tom, čo bol chlapec vyhlásený za žijúceho Budhu a odišiel do kláštora. Od toho momentu sa k nemu začali starí aj mladí chovať s vysokou úctou, ktorú možno badať už od druhého dňa a ďalšej najbližšej návštevy Malachu po troch rokoch: „*Verilo sa, že vzývaním žijúceho Budhu sa zlo premení na dobro a zahubí nešťastie. Niektorí starší ľudia boli presvedčení, že sa zbavia všetkých hriechov, ktorých sa dopustili v tomto živote, a že získajú nádej na blaženosť a šťastie vo svojej budúcej existencii, keď sa budú krok čo krok celou cestou od svojho domu až k žijúcemu Budhovi vrhať celým telom na zem.*“¹¹³ Autor tu vystihuje situáciu

---

¹¹¹ ATWOOD, Christopher P. „Buddhism: Buddhism in Mongolia“. *Encyclopedia of Religion* [online]. Thomson Gale, 2005 [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://www.encyclopedia.com/environment/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/buddhism-buddhism-mongolia>

¹¹² HRDLIČKOVÁ, Věna, ed. *Příběh žijoucího Buddha*. Praha: Svoboda, 1989. Členská knihovnice (Svoboda). ISBN 80-205-0022-7. (str. 176).

¹¹³ HRDLIČKOVÁ, *Příběh žijoucího Buddha* (str. 181, 182).

prirodzenú pre akýchkoľvek vyznávačov viery, tým pádom Mongoli vyznávajúci budhizmus tiež nie sú výnimkou, keď sa snažia vzývaním božstva zbaviť vlastných hriechov a očistiť svoje duše. Zaujímavým úryvkom je odstavec opisujúci rozprávačov vnútorný monológ, kedy prebehlo niekoľko desiatok rokov po odlúčení detských kamarátov a z rozprávača sa stal spisovateľ hľadajúci podnet v reálnych osobnostiach, s ktorými sa kedy v živote stretol: „*Neviem však, prečo som si nikdy nespomenul na malého Malachu. Snád' preto, že v mojich spomienkach už nebol človekom, ale bohom. A ja potrebujem pre svoju literárnu tvorbu, v ktorej popisujem skutočný život, ľudí z mäsa a kostí a nie hlinených bohov so strnulým pohľadom, ktorí neprejavia jedinú známku citu, ani keď ich kamarát zavolá menom.*“¹¹⁴ Značne v tejto ukážke bije do očí spojenie „popisujem skutočný život“ naznačujúci autorovu snahu úprimne zachytiť pravdivý stav vtedajšej spoločnosti. V tomto momente sa dej presunul z mongolskej dediny do mestskej aglomerácie Šanghaja, kde rozprávača po mnohých rokoch prišiel navštíviť žijúci Budha. Posledné dve strany zachytávajú jeho príchod a dialóg medzi ním a rozprávačom. Malacha sa v ňom obhajuje, že je iba človekom a nikdy bohom ani nebol, pretože veriť v boha je iba klamlivé uspokojovanie nevedomosti ľudstva: „*Ved' žiadni bohovia predsa nie sú! Eudia si ich v nevedomosti vymýšľajú, aby sa mali na koho obracať, keď niečo potrebujú. A človek, z ktorého urobia boha, má spočiatku len nejasnú predstavu, že by snád' mohol byť bohom, ale časom začne sám veriť tomu, že bohom naozaj je, a tiež sa tak chová. A ľudia ho potom uctievať ešte oddanejšie a ešte fanatickejšie a nevedomujú si, že zo seba vlastne robia bláznov. A ten, z koho boha vytvorili, sa chová, akoby boh naozaj bol, a hrá veriacim divadlo. Tisíc rokov sme žili v tomto obojstrannom klame. Teraz už to všetko pre nás aj pre históriu stratilo zmysel. Našťastie v našej dobe píše dejiny ľud a všetky tieto výmysly už patria minulosti.*“¹¹⁵ Replika Malachu na konci deja nesie hlavnú myšlienku celého príbehu. Veľký kontrast, ktorý tu nastal, sprvu premenou malého chlapca na božstvo a neskôr z božstva na obyčajného mongolského doktora, ukazuje na zámer o odhalenie identity boha v spoločnosti a nezmyselnosti náboženstva ako takého. Poznanie, ktoré učinil Malacha, odкрýva hlbokú filozofiu skrytú za modlitbami a vierou v nadprirodzeno. Týmto spôsobom autor názorným jazykom vyjavuje okolnosti náboženstva a skutočnú povahu vierovyznania skrytú pod plášťom slepej pokory voči nadpozemským bytostiam, ktorá opantáva mysle ľudí rôznych etník, rás a národov po stáročia.

---

¹¹⁴ ibid (str. 183).

¹¹⁵ ibid (str. 185).

2.3.2. Tengrizmus

Tengrizmus je starodávna náboženská viera oslavujúca život človeka v harmónii s prírodným svetom. Jej začiatok sa datuje približne do Bronzovej doby (3300-1200 p. n. l.) a tým pádom predstavuje jedno z najstarších vierovyznaní na svete. Tengrizmus je spätý so šamanizmom, animizmom a totemizmom a jeho najvyšším predstaviteľom je večný boh modrých nebies Tengri a matka zem Eje.¹¹⁶ Ľudia verili, že Tengri dokáže nechať rastliny vyrásť z pôdy, zoslať blesky z oblohy a ovládať existenciu živých bytostí na zemi. Pre Mongolov znamenali slová „Tengri“ a „nebo“ rovnaký význam, a pravdepodobne preto nebola nikdy zachytená Tengriho fyzická podobizeň. Čínskym ekvivalentom Tengriho je „nebo“, „obloha“ alebo „boh“ (ZZ: 天, PY: *tiān*), ktorý sa zaužíval počas dynastie Zhou (1122 – 256 p. n. l.).¹¹⁷ Medzi hlavných vyznávačov Tengrizmu, ešte aj v súčasnosti, patria predovšetkým Mongoli, Huni, Altajci, či etniká Xiongnu a Xianbei, aj napriek tomu, že tengrizmus bol časom v niektorých oblastiach čiastočne nahradený budhizmom, islamom alebo lamaizmom.

Životný štýl Mongolov je typický nomádskeho spôsobom života, ktorý ich učí o kolobehu smrti a narodenia, kde človek v náručí prírody zastáva irelevantné postavenie rovnako zraniteľnej bytosti ako ostatné živé organizmy. Leto predstavuje obdobie hojnosti a zima krutých podmienok. V živote nomádov dominuje mocná sila prírody ovládajúca kolobeh živých stvorení, ich smrť a reinkarnáciu, a odkazuje, že okrem slnka, mesiaca, zeme, hviezd a vetra je všetko pominuteľné.¹¹⁸ Mongoli sa stavajú k životu iným postojom než etnickí Číňania. Nepreferujú pochovávanie do zeme a plytvanie drevom na rakvy, na druhú stranu, podobne ako tibetský nebeský pohreb, kedy sa zanechá telo zosnulého na vrchole hory napospas prírodným živlom a zvieratám (v Tibete prevažne vtákom), Mongoli uprednostňujú podobný počin, keď je nebohý odovzdaný rovinatej stepi a divoké zvieratá (vo Vnútorom Mongolsku najmä vlci, podľa diela *Totem vlka*) odnesú dušu mŕtveho k nebeskému bohu Tengrimu.¹¹⁹ Starí

---

¹¹⁶ REESE, M. R. www.ancient-origins.net [online]. 02.12.2004 [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.ancient-origins.net/myths-legends-asia/ancient-practice-tengriism-shamanism-and-ancient-worship-sky-gods-002387>

¹¹⁷ Tengri. www.newworldencyclopedia.org [online]. 2015 [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Tengri>

¹¹⁸ TERENGUTO, Aitoru. "Relationship Between Man and Nature: A Hermeneutical Approach to Interpreting the Affective Thinking of the Mongolian People." *Inner Asia* 6, no. 1 (2004): 81-93. <http://www.jstor.org/stable/23615322>. (str. 83).

¹¹⁹ ŽUNG, *Totem vlka* (str. 65).

Mongoli mali tak hlbokú úctu k životu, že dokonca pri každoročnom sťahovaní na nové pastviny bolo zvykom rešpektovať želanie staršieho člena rodiny, pokiaľ sa rozhodol umrieť a na pôvodnom mieste odovzdať svoju dušu nebesám a telo matke prírode.¹²⁰

„Ludia v stepi sa živia mäsom celý život, zabíjajú veľa životov, ich duše sú zaťažené hriechom. Svoj dlh splatíme po smrti vlastným telom, keď svoje vlastné mäso vrátime prírode, ktorej sme mäso brali. Len tak očistíme svoju dušu, a tá potom môže ísť k Tengrimu.“¹²¹

V podobnej myšlienke sa nesie aj dielo *Totem vlka*, v ktorom dominuje hlboká viera mongolských pastierov v nebeského boha Tengriho. Jeho hovorcom je už spomínaná postava deda Biliga prezentujúca vôľu Tengriho čínskym študentom, predovšetkým Chen Zhenovi. Chen, ako etnický Číňan, sa dovtedy s náboženstvom, kde dominuje boh, nestretol, a preto ho zaujme rozprávanie Biliga o mocnom Tengrim ochraňujúcom step. Ded, miestny staršina, prekladá a vysvetľuje prírodné úkazy ako Tengriho správanie a rozdávanie príkazov: *„Tengri nám venoval jeden krásny deň, a tým nám dáva najavo, že si môžeme tieto gazely zobrať. Tengri je spravodlivý. Týmto nám vlci splatili ovce a kone, ktoré zožrali. Teraz sa ale zdvíha vietor, Tengri chce ostatné gazely nechať vlkom.“¹²²* Názorná ukážka je pekným príkladom toho ako mocný mongolský boh zasahoval do každodenného života nomádov v diele Jiang Ronga. Bilig zdôvodňoval akékoľvek správanie vlkov, uctievaných divokých duchov stepi, či prírodných javov, ako napr. búrka, blesky, vietor, či víchrica, že sú spôsobom vystupovania Tengriho voči smrteľným bytostiam na zemi. Každé dobré znamenie bolo taktiež darom od Tengriho, príkladom zachovaná zimná pastvina, zľadovatený povrch jazera či kruhová tráva ako úkryt pre vlkov. Podobné vysvetľovanie vôle nebies dedom Biligom je v *Toteme vlka* prítomné počas celého príbehu a na mnohých stranách možno z viet vyčítať zbožnú oddanosť Mongolov voči Tengrimu. Pokiaľ sa stalo, že niekto nekonal v súlade s mravnými zákonmi, duchovný Tengri sa nahneval a potrestal daného človeka alebo ľudí prostredníctvom prírodnej pohromy. V pasáži, kedy sa mladý mongolský pasák koní snaží ochrániť stádo statných valachov pred vlkami v snehovej víchrici, prosí boha nebies o pomoc: *„Batuovi sa po tvári gúľali ľadové slzy. Pozrel sa k východu a úpenlivo prosil nebesá: „Tengri, Tengri, večný Tengri, daj mi múdrosť*

---

¹²⁰ TERENGUTO, "Relationship Between Man and Nature: A Hermeneutical Approach to Interpreting the Affective Thinking of the Mongolian People." (str. 85).

¹²¹ ŽUNG, *Totem vlka* (str. 136).

¹²² ibid (str. 63).

*a silu a pomôž mi zachrániť tieto kone!“ Ale Tengri sa nafúkol a znovu zadul a víchrica rozfúkala Batuove prosby.“¹²³ Nie len mongolskí pastieri, ale s postupom času aj niektorí z čínskych študentov začali inklinovať k miestnej viere, ako dokazuje úryvok z ďalšej prírodnej pohromy: „Zhang vykrikol: „Vlci!“, ale aj jemu zlyhával hlas. Bolo to prvý krát, čo videl burácajúceho Tengriho a v žiari jeho bleskov a hrmenia hromov vlčiu svorku zúrivo útočiť. Ako svätí bojovníci za spravodlivosť z poverenia samotného Tengriho, aby pomstili step a vykonali vôľu nebies, vrhali sa na stádo a bezhlavo zabíjali ničiteľa pastvín – mongolské kone.“¹²⁴ Zhang Jiyuan, kamarát Chen Zhena, prešiel od začiatku príbehu až do konca značnou premenou, nakoľko sa vypracoval z čínskeho študenta na mongolského pasáka koní, a taktiež začal veriť v nomádskeho boha Tengriho. Zvrat, ktorý nastal v postavách Chena, Zhanga i ďalšieho z ich kamarátov Yang Keha, poukazuje na autorovu túžbu v rovnakú premenu osobnosti u zvyšku etnických Číňanov, ktorým chýba kvapka mongolskej odvážnej a neohrozenej krvi. Hani chovajú malý rešpekt voči etnickým menšinám, ich náboženstvu a spoločenským zvyklostiam. Práve toto sa snaží Jiang Rong vyzdvihnúť vo svojom veľdiele, jednako kritikou čínskej spoločnosti, po druhé apeláciou na ľudí pre neutešený stav životného prostredia a v neposlednej rade aj náboženskej odlišnosti medzi Mongolmi a Hanmi. Všetky motívy sa spájajú v jedno a odkazujú, že nomádske etnikum má vo veľa veciach navrch oproti Hanom, a preto vyznieva Jiangov *Totem vlka* zromantizovaným dojmom.*

2.4. Motív zvierat'a

Posledným motívom, ktorý v tejto diplomovej práci rozoberiem je zameraný na motív zvierat'a, konkrétne na stepného vlka vyskytujúceho sa ako vo Vonkajšom, tak aj Vnútorom Mongolsku. Motív vlka je prítomný výlučne v diele Jiang Ronga. Už ako jeho názov sám napovedá, zvierat'a z románu zastáva významné postavenie v mongolskej kultúre, ktoré autor výrazne vyzdvihuje a evidentne zveličuje ako si o chvíľku ukážeme.

---

¹²³ ŽUNG, *Totem vlka* (str. 88, 89).

¹²⁴ *ibid* (str. 471).

Mongolský vlk žijúci v stepi sa stavbou tela a farbou srsti odlišuje od iných druhov. Má podstatne dlhšie nohy, aby dokázal dobehnúť rýchlu korisť – divokú gazelu, a hnedé sfarbenie kožušiny, aby sa dokázal ukryť v trávnom poraste. Je to mimoriadne silné zviera s veľkou vytrvalosťou perfektne prispôbené na lov, a práve to je jedným z dôvodov, prečo ich ľudia v dávnych časoch uctievali a báli zároveň. „(...) *stepní ľudia si nikdy neurobia prikrývku z vlčej kože, aj keby mali zmrznúť (...) Mongol, čo nemá vlkov v úcte, nie je pravý Mongol.*“¹²⁵ Podľa starých legiend sú Mongoli potomkami vlkov, iné zasa hovoria, že vlci sú božskými stvoreniami, ktoré dokážu odniesť dušu človeka k nebeskému bohu Tengrimu. Jiang Rong popisuje tento jav vo svojom diele nasledovne: „*Študenti sa od miestnych hneď krátko po príchode do stepi dozvedeli, že stepní vlci prichádzajú od Tengriho, že boli nebesami zoslaní na zem do stepi, a preto sú schopní lietať. Po tisícročia sa mŕtve telá pastierov pochovávali tak, že boli donesené na vzdialené miesto k nebeskému pohrebu, kde boli ponechané vlkom. Nebeský pohreb skončil, keď bolo telo úplne zožraté vlkami. Tento zvyk pochádza práve z viery, že vlci vedia lietať a že doletia do nebies a prinesú Tengrimu dušu zosnulého ako posvätné orly v Tibete.*“¹²⁶ Podobnú historku uvádza aj Samuel LeGrys vo svojom článku „*Grey to Green: The Wolf as Culture and Profit in Mongolia and the Importance of Its Survival*“ (2009), kvôli ktorému uskutočnil mesačný výskum v Mongolsku zameraný práve na stepných vlkov. Na základe interview s miestnymi obyvateľmi uvádza, že vlk je viac než len zviera v mongolskej kultúre a príbehy o ich výnimočných schopnostiach nie sú lžami ale skôr vyjadrením ich nadprirodzených vlastností. „*Verí sa, že vlk predstavuje most medzi duchovným a fyzickým svetom, alebo je prinajmenšom prepojený s nebesami.*“¹²⁷ Na základe tohto článku predpokladám, že Jiang Rong uskutočnil podobný výskum a pred spísaním svojho románu zhromaždil množstvo informácií týkajúcich sa vlkov a ich vzťahu s mongolským etnikom, ktoré sa snažil pravdivo včleniť do diela. Vlčiasť v mongolskom životnom štýle dôležité miesto, nakoľko vďaka svojim mimoriadnym schopnostiam si ich Mongoli vážili a učili sa od nich. V *Toteme vlka* však autor veľa krát použil prirovnanie, kedy uvádza vlkov ako mongolských učiteľov: „*Tento rozľahlý snehový závej a jazero tvorili prírodnú ľadničku zimného vlčieho lovu (...) Vlci si do týchto ľadových komôr schovávajú mäso*

---

¹²⁵ ŽUNG, *Totem vlka* (str. 30).

¹²⁶ *ibid* (str. 65).

¹²⁷ LEGRYS, Samuel. „Grey to Green: The Wolf as Culture and Profit in Mongolia and the Importance of Its Survival“ [online]. Independent Study Project (ISP) Collection, 2009 [cit. 2019-04-22]. Dostupné z: https://digitalcollections.sit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1781&context=isp_collection (str. 17).

na budúcu jar (...) Vlci sú lepšími hospodármi než ľudia (...) Toto sme sa tiež naučili od vlkov.“¹²⁸, alebo „Džingischán vždy na konci obliehania pustil niekoľko zvierat na slobodu. Mongoli takto lovia po stáročia. A každý rok bolo čo loviť. To sme sa tiež naučili od vlkov, nevybijať do posledného kusu.“¹²⁹ Podobné pasáže vzbudzujú v čitateľovi dojem, že vlk je zázračné stvorenie, dokonalé vo všetkých ohľadoch.

„Jednoročný pes chytí králika, jednoročný vlk zahrdúsi ovcu a jednoročné dieťa sa stále počúrava. Vlci proste ľudstvo v mnohom predbehli.“¹³⁰

Stepný vlk v románe nielen že dokáže sám prežiť v neľútostných podmienkach Vonkajšieho či Vnútorného Mongolska, ale tiež je natoľko brilantný, že sa ľudia od neho učili základným počinom ako je hospodárenie so stravou, ktoré akoby sa sám človek nedokázal naučiť bez ich pomoci. Podľa môjho názoru Jiang Rong významne nadniesol vlčie schopnosti, a tým podcenil ľudský potenciál. Okrem hospodárenia s potravou, autor ďalej vyzdvihuje vlkov pomocou ďalších skvelých atribút, ako sú napríklad excelentný stratég, taktik a špeh schopný skupinovo obklúčiť a prepadnúť koristiť. V úvode *Totemu vlka* rozpráva ded Bilig mladému Chenovi o nezvyčajnej vlčej inteligencii a aj o tom, ako jediný vlk dokáže sám zabiť gazelu: „Vlk má úžasný trik (...) celú noc kludne leží v diaľke, a čaká do budúceho rána. Gazela celú noc spala, má plný močový mechúr (...) gazela vybehne, a ako beží, nemôže si uľaviť, a po chvíli jej ťažobou a námahou praskne mechúr (...)“¹³¹ Je možné, aby bol vlk natoľko rozumný a čakal, kým si zviera uľaví? Alebo je gazela tak hlúpa, aby spala celú noc bez toho, že by sa vymočila? Počas čítania diela vystupujú na povrch otázky týkajúce sa nezvyčajných vlčích vlastností. Sú pravdivé, tak ako ich Jiang Rong vylíčil vo svojom diele? Podľa môjho názoru je mnoho z nich prehnaných, čo určite nasvedčuje aj pasáž, kedy si vlk chytený v pasti odhryzne vlastnú nohu, aby unikol človeku.¹³² Ako takýto vlk o troch nohách dokáže ďalej prežiť? Naozaj by sa vzdal vlastnej končatiny aj napriek tomu, aby neskôr umrel inou smrťou? Jiang si sám odporuje, nakoľko je síce vlk v tejto časti schopný zbaviť sa svojej laby, na inej strane zasa vlci v svorku selektujú vlastné rady a zabíjajú slabých a ranených, ktorí by svorku mohli spomaliť.¹³³

---

¹²⁸ ŽUNG, *Totem vlka* (str. 48).

¹²⁹ ibid (str. 49).

¹³⁰ ibid (str. 110).

¹³¹ ibid (str. 32).

¹³² ibid (str. 138).

¹³³ ibid (str. 110).

Okrem vyššie spomínaných bodov rozoberiem ešte posledný, ktorého základy síce stoja na pilieroch pravdy, avšak v románe je celá pointa znovu a zaiste zveličená. Vlk je predátor, ktorý dokáže uloviť živú korisť, jednako je tiež mrchožrút živiaci sa mrcinami a chorými zvieratami divokých aj domácich stád. Predchádza tak šíreniu chorôb a je považovaný za čističa prírodného prostredia. „*Vlk je dôležitý pre živú prírodu. Ak ho stratíme, ani ľudia nebudú existovať.*“¹³⁴ S týmito slovami sa zdôveril v rozhovore Mongol Zuiduidavga Samuelovi pre jeho výskum. Podobne sa vyjadruje aj postava deda Biliga v *Toteme vlka*, kde je však vlk namiesto zdochlinožrúta, považovaný v prvom rade za ochrancu prírody, pretože lovom udržuje množstvo zvierat škodiacich pastvinám na primeranej úrovni. Medzi najväčších škodcov stepí patria gazely, zajace, hraboše a svište, ktorých počet po stáročia udržiavali vlci. „*Potom sme chytili pár vlkov a videli sme, že sú celkom silní a dobre stavaní (...) rozpárali brucha, našli sme vnútri samých hrabošov (...) Spočítal som to a v jednom bruchu mal vlk dvadsať hláv a dvadsať chvostov a k tomu ešte jednu rozdrvenú svištiu hlavu.*“¹³⁵ Gazely a ostatné hlodavce spásajú na stepi najviac trávy, preto sú považované za škodcov a spolu s domestikovanými stádami kôz, oviec, kráv a koní tým spôsobujú nadmerné spásanie trávy, čo vyúsťuje v postupnú dezertifikáciu trávnatých plôch. V románe je však táto skutočnosť na mnohých stranách bijúca do očí, neustále pripomínajúca dôležitosť stepných vlkov udržiujúcich balans prírody. Ak nebudú vlci, bude veľa gaziel a hlodavcov. Keď bude veľa škodcov, neostane trávy pre domáce stáda. Či už sa jednalo o úvodné sledovanie loveckej stratégie vlkov na stádo gaziel alebo vlčí útok na čriedu koní, zakaždým hrala rovnováha životného cyklu hlavnú úlohu, ktorú vyvažovali práve divoké vlky tým, že zabíjali ničiteľov stepi. Ku koncu diela sa do Vnútorného Mongolska sťahovalo stále väčšie a väčšie množstvo Hanov za vyhliadkou zúrodnenia pastvín a sinizácie obyvateľstva v menšinových oblastiach. Postupným vyhladzovaním vlčích svoriek, tak čitateľ súcití s mongolskými pastiermi utlačovanými etnickými Číňanmi a osudom vykynožených stepných vlkov. Napriek tomu vlci boli, aj sú úhlavnými nepriateľmi pastierov. Je pravdou, že Mongoli chovajú stepných vlkov v úcte, jednako však ich s obľubou lovia, aby ochránili svoj dobytok a vidina privýrobku za vlčiu kožušinu, mäso a kosti mnohých láka, čím sa uchýlia k násiliu, ktoré už u mnohých zvieracích druhoch vyústilo až k vyhynutiu. Nepopieram, že toto je

---

¹³⁴ LEGRYS, „Grey to Green: The Wolf as Culture and Profit in Mongolia and the Importance of Its Survival“ (str. 30).

¹³⁵ ŽUNG, *Totem vlka* (str. 268).

zaiste jednou z hlbokých myšlienok, ktoré chcel autor svojim dielom vyjadriť, predsa len román vzbudzuje dojem, že vlci majú mimoriadne schopnosti, zveličené správanie a nadnesené skutky, a spolu s osudom malého vlčat'a, ktoré sa nedožije dospelosti, tak každý čitateľ smúti za žalostným osudom mongolských vlkov.

Záver

Je existencia „vnútorného orientalizmu“ dokázaná? Myslím si, že v dielach vybraných autorov sa nachádza viac než dost' dôkazov o jeho pravdivosti. Etnický Číňan, či počínštený etnický Hui, tvorba oboch spisovateľov je príznačná zromantizovaným pohľadom na odlišnú kultúru. Mongolskí nomádi nemali ani zďaleka tak ľahký život, ako ho zachytávajú diela Zhang Chengzhiho, a taktiež v nich nedominovala úcta k divokým stepným vlkom na prvom mieste, ako to opisuje Jiang Rong. Oba autori síce písali primárne o odlišných pomeroch, avšak ich tvorba má podobné črty zachytávajúce spôsob života mongolského menšinového obyvateľstva tak, ako ho sami pochopili. Nemožno poprieť, že všetky tri diela nie sú bravúrnymi výtvormi, jednako to neeliminuje skutočnosť, ktorú som sa snažila v tejto diplomovej práci objasniť. Mnoho faktorov vplývalo na spisovateľov počas tvorivej fázy, a každý som sa usilovala zachytiť pri práci s motívami.

Prostredie a obdobie, v ktorom autori vyrastali, malo bezpochyby najväčší vplyv na Zhangovu a Jiangovu tvorbu. Kultúrna revolúcia, Mao Zedong a Rudé gardy mali hlboký dopad na životy miliónov etnických Číňanov, nie len na daných dvoch spisovateľov. Nespočetné množstvo ľudí trpelo novou politikou a kampaňami vyhlásenými Mao Zedongom, no iba niektorým sa podarilo utiecť z tohto blázince. Zhang Chengzhi a Jiang Rong toto šťastie mali, a pravdepodobne aj kvôli tomu sa chceli podeliť o svoje pozitívne skúsenosti z odláhlého Vnútorného Mongolska s ostatnými súkmeňovcami, ktorí sa Kultúrnej revolúcii, v plnej sile, nevyhli. Zdemolované mestá a kultúrne pamiatky nahradili malebnou prírodou a prívetivými ľuďmi, ktorých však v snahe vylíčiť v plnej krásne opísali až príliš nadneseným spôsobom, čím zapríčinili jav, o ktorom táto diplomová práca pojednáva.

Ďalším možným faktorom vplývajúcim na tvorbu oboch autorov je samotná mentalita mongolského obyvateľstva, výrazne sa odlišujúceho od Hanov. Húževnatosť, láskyplnosť, pohostinnosť či statočnosť sú vlastnosti, ktorými oplývajú pastierski nomádi ešte aj v dnešnej dobe. Boli takí etnickí Číňania v revolučnom období? Na základe skúmania motívov vo vybraných dielach usudzujem, že tieto povahové črty uchvátili spisovateľov práve z dôvodu, že sa u ich vlastných krajanov nevyskytovali. Odsudzovanie vlastnej kultivovanosti oproti cudziemu spoločenstvu potvrdzuje

hypotézu o existencii „vnútorného orientalizmu“ v dielach čínskych spisovateľov. Stotožnenie sa s inou kultúrou dalo autorom príležitosť naučiť sa mnoho nového o živote ľudí národnostných menšín, a túžba podeliť sa o nové skúsenosti prevzala opraty nad spisovateľským talentom. Pero ovládlo ruku autorov, a tak vznikli diela zveličené vlastným nadaním písať.

Nasledujúcou otázkou, ktorá ma zaujala je príčina Jiangovho hlbokého záujmu voči mongolskému totemu vlka a s ním spätou vierou v tengrismus. Prečo sa Zhang Chengzhi ani v jednom príbehu nezmenil o danom vierovyznaní a tak ušľachtilom zvierati? Najpravdepodobnejším dôvodom bude odlišné miesto pobytu oboch autorov, no predsa je to zaujímavá téma k ďalšiemu skúmaniu. Jednako však to nemení nič na tom, že Jiang Rong v Toteme vlka využil príležitosti, aby tieto dva fakty vyjaval v plnom svetle, a tak sa dopustil počinu, kedy v rámci takmer 600-stranového románu zasvätil tengrizmu a bájnym stepným vlkom značnú časť knihy. Filozofovanie nad osudom mongolských vlkov aj samotných obyvateľov privádza čitateľa k zamysleniu sa nad vlastnou existenciou a spôsobom života. Je toto súčasť „vnútorného orientalizmu“? Domnievam sa, že odpoveď je kladná, a tým sa dostávam k záveru, že podporujem predpoklad Louisy Schein o neomylnnej existencii „vnútorného orientalizmu“ v rámci jednej krajiny, v prípade tejto diplomovej práce, v Čínskej ľudovej republike.

Resumé

This Master's thesis disserts on a cultural-social view of Mongolian person living in an autonomous region Inner Mongolia through eyes of different than Mongolian nationality writers. Chosen written works contain view not only of cultural or social human status in society, but also of its surrounding environment. Theoretical background represents writers and literature streams which they used in writings, while practical part uses comparative analysis of four main motives. By adopting term „internal orientalism“ I work with selected samples in one's writings and give my own opinion about hypothesis of idealized perspective of ethnic minority writer Zhang Chengzhi and Chinese writer Jiang Rong about Mongolian people living within Chinese territory in their own autonomous region. In case of religion motive I use writing of Mongolian author Malaqinfu as a contrast piece of work where romanticized image of contemporary local life is not involved.

Key words: root-seeking literature, Zhang Chengzhi, Jiang Rong, prairie literature, Malaqinfu, The Black steed, Why herders eulogize mother, Wolf totem, Story of a Living Buddha, internal orientalism, Louisa Schein

Zoznam použitých prameňov a literatúry

Primárne zdroje:

HRDLIČKOVÁ, Věna, ed. *Příběh živoucího Buddha*. Praha: Svoboda, 1989. Členská knihnice (Svoboda). ISBN 80-205-0022-7.

ZHANG, Chengzhi. *The black steed*. Prekl. Stephen FLEMING. Beijing: Panda Books, 1990. ISBN 0-8351-2077-5

ZHANG, Chengzhi. *Prečo kočovníci ospevujú matky* [online]. 02.07.2017 [cit. 2019-03-22]. Dostupné z:

http://www.360doc.com/content/17/0702/17/31655471_668233440.shtml

ŽUNG, Ťiang. *Totem vlka*. Prekl. Zuzana LI. Praha: Rybka Publishers, 2010. ISBN 978-80-87067-55-0.

Sekundárne zdroje:

BUXTON, L. H. Dudley. „The Inhabitants of Inner Mongolia“. *The Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland* [online]. Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland, 1926, (56), 143-161 [cit. 2019-04-03]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/2843605>

DOLEŽELOVÁ-VELINGEROVÁ, Milena, Oldřich KRÁL a Graham Martin SANDERS. *The appropriation of cultural capital: China's May Fourth Project*. Cambridge, Mass.: Distributed by Harvard University Press, c2001. ISBN 978-0674007864.

GÁLIK, Marián. „Searching for roots and lost identity in contemporary Chinese literature“. In: *Asian and African Studies*. 9. Bratislava: Institute of Oriental and African Studies, Slovak Academy of Sciences, 2000, s. 154-167. [cit. 2019-01-09]. Dostupné z: https://www.sav.sk/journals/uploads/080610413_Galik.pdf

HLADÍKOVÁ, Kamila. *Moderní čínská literatura: učební materiál pro studenty sinologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3840-5.

HLADÍKOVÁ, Kamila. „Xizang xin xiaoshuo: Can Chinese literature be Tibetan?“. Sankt Peterburg: Petrohradská štátna univerzita, 2018, 21-41.

HONG, Zicheng a Michael M. DAY. *A history of contemporary Chinese literature*. Boston: Brill, 2007. ISBN 9789004157545.

HOWARD, W. French. „A Novel, by Someone, Takes China by Storm“ [online]. 03.11.2005 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2005/11/03/books/a-novel-by-someone-takes-china-by-storm.html>

HYER, Paul a William HEATON. „The Cultural Revolution in Inner Mongolia“. *The China Quarterly* [online]. 1968, (36), pp. 114-128 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/652198>

JANSSON, David R. „Internal orientalism in America: W.J. Cash’s The Mind of the South and the spatial construction of American national identity“. *Political Geography* [online]. Pergamon, 2003, (22), 293–316 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: https://ac.els-cdn.com/S0962629802000987/1-s2.0-S0962629802000987-main.pdf?_tid=5547b6fa-d4e9-4cec-91dd-5b20c7fa2f71&acdnat=1548455521_09ec7d197e04cc2bff7e7b42cd11263a

JIANG, Hong. „Grassland management and views of nature in China since 1949: regional policies and local changes in Uxin Ju, Inner Mongolia“. *Geoforum* [online]. ScienceDirect, 2005, (36), 641-653 [cit. 2019-04-03]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2004.10.006>

LEGRYS, Samuel. „Grey to Green: The Wolf as Culture and Profit in Mongolia and the Importance of Its Survival“ [online]. Independent Study Project (ISP) Collection, 2009 [cit. 2019-04-22]. Dostupné z: https://digitalcollections.sit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1781&context=isp_collection

LEUNG, Laifong. *Morning sun: interviews with Chinese writers of the lost generation*. Armonk, N.Y.: M.E. Sharpe, c1994. ISBN 1-56324-093-9.

LIM, Louisa. „Observing China At 60: Three Authors: Finding Flaws In The National Character“ [online]. 26.05.2009 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z:

<https://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=104056407>

LOMOVÁ, Olga. „Searching for roots: Recent changes in the attitude toward tradition as reflected in the beginning of the literary debate about „roots" [online]. Charles University, Prague [cit. 2019-01-09]. Dostupné z:

<http://oldkas.upol.cz/PDF/Xungen.pdf>

LOVELL, Julia. „From Beijing to Palestine: Zhang Chengzhi's Journeys from Red Guard Radicalism to Global Islam“ [online]. 1988 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z:

<http://eprints.bbk.ac.uk/15819/3/15819.pdf>

QI, Bangyuan a Dewei WANG. *Chinese literature in the second half of a modern century: a critical survey*. Bloomington: Indiana University Press, 2000. ISBN 0-253-33710-0.

SCHEIN, Louisa. „Gender and Internal Orientalism in China“. *Modern China* [online]. Sage Publications, 1997, 23(1), pp. 69-98 [cit. 2019-01-24]. Dostupné z:

<http://www.jstor.org/stable/189464>

TERENGUTO, Aitoru. "Relationship Between Man and Nature: A Hermeneutical Approach to Interpreting the Affective Thinking of the Mongolian People." *Inner Asia* 6, no. 1 (2004): 81-93. <http://www.jstor.org/stable/23615322>

WALLACE, Vesna A. *Buddhism in Mongolian History, Culture, and Society*. New York: Oxford University Press, 2015. ISBN 978-0-19-995864-1.

YING, Li-hua. *Historical dictionary of modern Chinese literature*. Lanham: Scarecrow Press, 2010. Historical dictionaries of literature and the arts, no. 35. ISBN 978-0-8108-7081-9.

Internetové zdroje

ATWOOD, Christopher P. „Buddhism: Buddhism in Mongolia“. *Encyclopedia of Religion* [online]. Thomson Gale, 2005 [cit. 2019-04-15]. Dostupné z:

<https://www.encyclopedia.com/environment/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/buddhism-buddhism-mongolia>

Buddhism in the Mongol Regions of China 1994: The Situation of Tibetan Buddhism in Inner Mongolia 1994 [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z:

<https://studybuddhism.com/en/advanced-studies/history-culture/buddhism-in-mongolia/buddhism-in-the-mongol-regions-of-china-1994/the-situation-of-tibetan-buddhism-in-inner-mongolia-1994>

DING, Zhenyang. „Orol, ktorý nechce vzlietnuť zo skaly: O krok bližšie k slávnemu spisovateľovi Malaqinfu [online]. 27.08.2018 [cit. 2019-03-05]. Dostupné z:

http://m.sohu.com/a/250252281_810452

HAYS, Jeffrey. „MONGOLS (MONGOLIANS) IN CHINA“. *www.factsanddetails.com* [online]. Jún 2015 [cit. 2019-03-22]. Dostupné z:

<http://factsanddetails.com/china/cat5/sub88/item1687.html>

HAYS, Jeffrey. „TIBETAN BUDDHISM IN MONGOLIA“. *www.factsanddetails.com* [online]. 2008 [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: [http://factsanddetails.com/central-](http://factsanddetails.com/central-asia/Mongolia/sub8_2b/entry-4574.html)

[asia/Mongolia/sub8_2b/entry-4574.html](http://factsanddetails.com/central-asia/Mongolia/sub8_2b/entry-4574.html)

HAYS, Jeffrey. „TRADITIONAL MONGOLIAN MUSIC“. *www.factsanddetails.com* [online]. Apríl 2016 [cit. 2019-03-22]. Dostupné z:

<http://factsanddetails.com/china/cat5/sub88/entry-4593.html>

Inner Mongolia. *www.en.wikipedia.org* [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z:

https://en.wikipedia.org/wiki/Inner_Mongolia#Geography

Jiang Rong: The Hour of the Wolf [online]. 21.03.2008 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z:

<https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/features/jiang-rong-the-hour-of-the-wolf-798697.html>

Literatúra pastvín z jedinečného uhla pohľadu [online]. 26.08.2016 [cit. 2019-02-26].

Dostupné z: <http://jswm.nmgnews.com.cn/system/2016/08/26/012112601.shtml> Living with wolves [online]. 22.11.2007 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/world/2007/nov/22/china.features11>

LIU, Cheng. „Jedinečnost literatúry pastvín“. *Časopis literatúry a umenia* [online]. 10.02.2014 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z:

http://www.cssn.cn/st/st_wybht/201402/t20140210_960711.shtml

Malaqinfu [online]. [cit. 2019-02-14]. Dostupné z:

<http://www.chinawriter.com.cn/xdzj/684.shtml>

Malaqinfu: „okrídlený kôň literárneho kruhu“ cvála po literárnych „pastvinách“ [online]. 05.09.2017 [cit. 2019-02-14]. Dostupné z:

http://blog.sina.com.cn/s/blog_4fc7197d0102xfbl.html

MESSMER, Matthias a Hsin-mei CHUANG. „Jiang Rong: Writing in a world of wolves: Jiang Rong discusses the book about China he wrote anonymously and the phenomenon it has become“ [online]. 03.08.2008 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z:

<https://www.japantimes.co.jp/life/2008/08/03/people/writing-in-a-world-of-wolves/#.XFIS0vZFxYd>

Prvý známy spisovateľ mongolskej menšinovej príslušnosti v Číne Malaqinfu [online]. [cit. 2019-02-14]. Dostupné z: <https://www.xzbu.com/1/view-13177537.htm>

REESE, M. R. *www.ancient-origins.net* [online]. 02.12.2004 [cit. 2019-04-16].

Dostupné z: <https://www.ancient-origins.net/myths-legends-asia/ancient-practice-tengriism-shamanism-and-ancient-worship-sky-gods-002387>

Rong Jiang Biography [online]. [cit. 2019-01-30]. Dostupné z:

https://www.bookbrowse.com/biographies/index.cfm/author_number/1540/rong-jiang

Tengri. *www.newworldencyclopedia.org* [online]. 2015 [cit. 2019-04-16]. Dostupné z:

<http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Tengri>

Traditional music & songs. *www.discovermongolia.mn* [online]. [cit. 2019-03-22].

Dostupné z: <https://www.discovermongolia.mn/about-mongolia/culture-art-history/traditional-music-songs>

Vedúca osobnosť Malaqinfu v „Literatúre pastvín“. *Denník Vnútorného Mongolska* [online]. 14.10.2013 [cit. 2019-03-05]. Dostupné z:

<http://culture.nmgnews.com.cn/system/2013/10/14/011155758.shtml>

WEN, Bin. „Podstata prevládajúcej formy starovekej severskej literatúry pastvín. *Denník Guangming* [online]. 15.01.2018 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: http://www.cssn.cn/dzyx/dzyx_llsj/201801/t20180115_3815425.shtml

Zhang Chengzhi [online]. [cit. 2019-01-14]. Dostupné z: http://enacademic.com/dic.nsf/enwiki/5787721/Zhang_Chengzhi

ZHANG, Chengzhi. *Byť synom ľudu* [online]. [cit. 2019-01-14]. Dostupné z: <http://www.hxzq.net/aspshow/showarticle.asp?id=5276>